

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Sužbene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 99. sjednici, održanoj 16.06.2017. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Utvrđuje se Prijedlog Zakona o osnovnoj školi.

II.

Prijedlog Zakona iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/17.
Datum, 16.06.2017. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

Na osnovu člana 37., tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na _____ sjednici, održanoj _____ 2017. godine, donosi

ZAKON O OSNOVNOJ ŠKOLI

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

Zakonom o osnovnoj školi (u daljem tekstu: *Zakon*), uređuje se obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja, osnivanje i rad osnovne škole, organizacija i finansiranje osnovne škole, prava i obaveze učenika i njihovih roditelja-staratelja-usvojitelja, upravljanje i rukovođenje u osnovnoj školi, rad stručnih organa škole, rad nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih radnika u školi, status nastavnika i drugih radnika škole, profesionalni razvoj nastavnika, planiranje i programiranje u osnovnoj školi, pedagoško-stručni nadzor nad radom osnovne škole i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja.

Član 2. (Upotreba rodnoosjetljivog jezika)

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Član 3. (Značenje pojedinih izraza)

(1) Definicije koje se koriste u ovom Zakonu, imaju sljedeće značenje:

- a) Osnovna škola je škola koju učenik pohađa kao prvu školu, a ona omogućava sticanje temeljnih znanja, vještina, navika i sposobnosti neophodnih za život i rad ili nastavak daljeg školovanja.
- b) Registar osnovnih škola je dokument u koji se upisuju podaci o osnovnim školama koje ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja i vodi se u Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- c) Školski obveznik je dijete koje u kalendarskoj godini do 1. marta navršava 5 godina i 6 mjeseci života i čije obavezno obrazovanje u redovnoj osnovnoj školi traje bez prekida do 15. godine, tako da period obrazovanja u redovnoj školi ne može biti kraći od devet godina, osim u slučajevima utvrđenim ovim Zakonom.
- d) Učenik je subjekt u odgojno-obrazovnom procesu u svim njegovim etapama od planiranja, preko realizacije, do vrednovanja.
- e) Vijeće učenika sačinjavaju neposredno izabrani predstavnici odjeljenjskih zajednica (odjeljenja) koji udruženo djeluju u osnovnoj školi na polju ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole, lokalnom i širom društvenom zajednicom, domaćim i stranim vladinim i nevladinim organizacijama, a sve u cilju unapređenja djelotvornosti rada škole.

- f) Roditelji-staratelji-usvojitelji (u daljem tekstu: *roditelji*) su osnovni odgajatelji svoje djece. Roditelji su obavezni svojoj djeci osigurati redovno pohađanje škole tokom perioda obaveznog školovanja.
- g) Vijeće roditelja sačinjavaju demokratski odabrani predstavnici roditelja ispred svakog odjeljenja koji udruženo djeluju u osnovnoj školi na polju ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole, lokalnom i širom društvenom zajednicom, domaćim i stranim vladinim i nevladinim organizacijama, a sve u cilju unapređenja djelotvornosti rada škole.
- h) Nastavnik je lice kvalificirano za izvođenje nastave, odnosno za odgojno-obrazovni rad sa djecom, mladima i odraslima koji treba imati široko opće obrazovanje, treba dobro poznavati disciplinu koju predaje, poznavati psihološko-pedagoške i didaktičko-metodičke osnove nastave i odgoja, te imati ljudske kvalitete za nastavničku profesiju.
- i) Stručni saradnik je lice kvalifikovano za obavljanje pedagoških, psiholoških, pedagoško-psiholoških i drugih poslova u osnovnoj školi.
- j) Saradnik je kvalificirano lice angažovano u odgojno-obrazovnom procesu pod stručnim nadzorom nastavnika.
- k) Pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u osnovnoj školi na poslovima i radnim zadacima nastavnika ili stručnog saradnika radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad.
- l) Volonter je fizičko lice sa poslovnom sposobnošću ili umanjenom poslovnom sposobnošću koje volontira i koje se kao takvo može angažovati u osnovnoj školi, (volonterski rad) u skladu sa zakonom.
- m) Nastavničko vijeće je stručni organ u osnovnoj školi, a sačinjavaju ga svi nastavnici i stručni saradnici, a nastavničkim vijećem rukovodi direktor osnovne škole.
- n) Odjeljensko vijeće je stručni organ u osnovnoj školi koji sačinjavaju nastavnici koji realiziraju nastavu u istom odjeljenju.
- o) Stručni aktiv je stručni organ u osnovnoj školi i sačinjavaju ga nastavnici određene oblasti ili srodnih nastavnih oblasti, a njime rukovodi predsjednik stručnog aktiva.
- p) Razrednik je stručni voditelj odjeljenja.
- r) Direktor je organ rukovođenja u osnovnoj školi.
- s) Školski odbor je organ upravljanja u osnovnoj školi.
- t) Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. augusta naredne godine.
- u) Nastavna godina traje 35 nastavnih sedmica za učenike od I do VIII razreda, odnosno 34 nastavne sedmice za učenike IX razreda i u pravilu počinje prvog radnog dana u mjesecu septembru.
- v) Pedagoški standardi i normativi su podzakonski akti kojima se utvrđuju zajednički kriteriji za: veličinu škole i školski prostor; broj učenika u odjeljenju i odgojnoj grupi; broj i strukturu nastavnog kadra, normu časova i obim rada u okviru 40-časovne sedmice, broj i strukturu stručnih saradnika; broj rukovodnog osoblja; broj administrativno-finansijskog osoblja; broj pomoćnog i tehničkog osoblja; vannastavne aktivnosti; društvenu i kulturnu djelatnost škole; učenički standard, te normativi školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i pomagala za osnovnu školu.
- z) Godišnji program rada škole je dokument koji sadrži cjelokupni plan i program rada osnovne škole za jednu školsku godinu.
- aa) Nastavni plan i okvirni program je dokument koji donosi Ministarstvo, a na osnovu kojeg se ostvaruje odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi i kojim se uvrđuju ciljevi, zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima ili drugim oblicima nastave, te obezbjeđuje

nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

- ab) Nastava je institucionalno organizovani i vaninstitucionalni stvaralački napor u savladavanju propisanih nastavnih sadržaja i sticanja znanja, sposobnosti, navika, vještina i osposobljavanje za dalji permanentni rad s ciljem da se razvije kritička, slobodna, autonomna, stvaralačka, humana, obrazovana, multikulturna, multietična i multikonfesionalna ličnost učenika, otvorena za sve sadašnje i buduće progresivne promjene u sebi i društvu (sredini) u kojem se nalazi.
- ac) Vannastavne aktivnosti su jedan od ostalih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada, a odnose se na aktivnosti učenika koje se organiziraju radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, sticanja pozitivnih navika i vještina u slobodnom vremenu.
- ad) Ocjenjivanje je postupak vrednovanja svih relevantnih činjenica o postignućima učenika tokom praćenja, provjeravanja i ispitivanja, a izražava se broјčanom ili opisnom ocjenom.
- ae) Odgojno-disciplinske mjere u osnovnoj školi su mjere koje se izriču učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenju, svim radnicima škole, drugim učenicima i/ili ostalim licima zatečenim u školi, vannastavnim aktivnostima, te školskoj imovini.
- af) Pedagoško-stručni nadzor je postupak nadzora nad organizacijom, izvođenjem nastave i drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih saradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.
- ag) Inkluzivno obrazovanje se odnosi na praksu uključivanja svih učenika bez obzira na njihov talenat, poteškoću, socio-ekonomski status ili porijeklo u redovne škole i razrede gdje je moguće odgovoriti na sve njihove individualne potrebe.
- ah) Inkluzija se definiše kao proces prepoznavanja i odgovaranja na različite potrebe djece kroz povećavanje učešća u učenju, kulturnom životu i životu zajednice, kao i kroz smanjivanje isključivanja iz školovanja.
- aj) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama su učenici koji otežano prate nastavni proces usljed prisutnog invaliditeta ili poteškoće, kao i nadareni učenici, (uzroci su tjelesna, senzorna ili intelektualna ometenost, poremećaji u ponašanju, teška hronična oboljenja, emocionalni poremećaji, poremećaji govorno-jezičke komunikacije, kombinovane smetnje, dugotrajne bolesti i mogu biti stalni i prolazni).
- ak) Individualizirani pristup je pristup u radu sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u kojem se uvažavaju njihove individualne mogućnosti prilikom određivanja nastavnih metoda i oblika, metode ocjenjivanja, aktivnosti učenja, te izbora nastavnih sredstava i pomagala.
- al) Individualni obrazovni program se izrađuje za učenike koji ne mogu pratiti Nastavni plan i okvirni program, kao dokument pripremljen za učenika kojim se tačno određuju njegovi obrazovni ciljevi, planirani vremenski okvir, kao i strategije učenja, resursi i podrška neophodna da bi se ti ciljevi ostvarili.
- am) Mentor je iskusan nastavnik/stručni saradnik koji interaktivnim radom, praćenjem i pružanjem podrške nastavniku početniku/stručnom saradniku početniku, pomaže prilikom sticanja iskustva u realiziranju obrazovno-odgojnog procesa.

Član 4. **(Osnovna škola)**

- (1) Osnovna škola je škola koju učenik pohađa kao prvu školu.

- (2) Osnovna škola može biti: redovna, škola za djecu sa teškoćama u razvoju i paralelna (muzička i baletska).
- (3) Djelatnost u osnovnoj školi obuhvata odgoj i obrazovanje svih učenika, te obrazovanje odraslih.
- (4) Osnovna škola učeniku treba da omogući sticanje znanja, vještina, umijeća, razvoj ključnih kompetencija, interesa, stavova i navika potrebnih za život i rad ili daljnje školovanje.

Član 5. **(Pohađanje osnovne škole)**

- (1) Osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno za svu djecu.
- (2) Dijete, u smislu ovog zakona, je svaka osoba do navršene osamnaeste godine života.
- (3) Obavezno obrazovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. marta navršava 5 godina i 6 mjeseci života i traje bez prekida tokom perioda koji ne može biti kraći od devet godina, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.
- (4) Roditelj može zatražiti ranije pohađanje osnovne škole samo ako je dijete spremno i pripremljeno za pohađanje prvog razreda, pod uslovom da do kraja kalendarske godine navršava šest godina života.
- (5) Pohađanje redovne osnovne škole je obavezno u trajanju od devet godina za svu djecu od šeste do petnaeste godine života (u daljem tekstu: *školski obveznici*).
- (6) Djeca i mladi sa teškoćama u razvoju mogu se djelimično ili u cjelini obrazovati u odgojno-obrazovnim ustanovama za djecu sa teškoćama u razvoju, u slučajevima kada je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.
- (7) U školi ne smije postojati bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja i drugih negativnih pojava štetnih po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava u školskim prostorima.
- (8) Prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravna briga za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama, i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima, a u slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.
- (9) Postupak i način rada i druga pitanja vezana za rad sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama bliže se reguliše Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, kojeg donosi Ministarstvo.

Član 6. **(Poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda)**

- (1) Škola ima odgovornost da, u vlastitoj sredini i u sredini u kojoj djeluje, doprinese i stvaranju kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana, kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina.
- (2) Nastava u osnovnoj školi se izvodi na jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski, hrvatski i srpski.
- (3) U školi se koriste ravnopravno oba službena pisma, latinica i ćirilica.
- (4) Redovna osnovna škola osigurava da učenici, najkasnije do kraja četvrte godine osnovnog obrazovanja savladaju i latinicu i ćirilicu.

- (5) U zavisnosti od potreba učenika u upotrebi je i znakovni jezik.
- (6) Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog radnika pri imenovanju, uslovima zapošljavanja, napredovanja ili bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tu osobu, niti diskriminacija učenika škole, na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koriste bilo koji od zvaničnih jezika iz stava (2) ovog člana.
- (7) Jezik i kultura nacionalnih manjina koje žive u Bosni i Hercegovini poštivat će se u školi u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, a u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.
- (8) Ministarstvo će ustanoviti nastavni plan i okvirni program koji će odgovarati potrebama date nacionalne manjine, a koji uključuje jezik, književnost, historiju i kulturu te manjine, kao dodatnu nastavu.
- (9) Prava osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini poštivat će se u školi u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, a u skladu sa UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom.

Član 7.

(Nastava maternjeg jezika za pripadnike nacionalnih manjina)

- (1) Kada u osnovnoj školi ima značajniji broj učenika pripadnika jedne nacionalne manjine, koji žele pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika, za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika u skladu sa Zakonom.
- (2) Nastavnik koji izvodi nastavu iz maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, treba da ima odgovarajuće znanje datog jezika kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.
- (3) U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku te nacionalne manjine, uz obavezno savladavanje nastave jednog od jezika iz člana 6. stav (2), ovog Zakona.

Član 8.

(Sticanje odgoja i osnovnog obrazovanja)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Zeničko-dobojskog kantona, (u daljem tekstu: Kanton), po odredbama ovog zakona.
- (2) Učenici koji nemaju državljanstvo Bosne i Hercegovine, za vrijeme školovanja u Bosni i Hercegovini, moraju imati regulisan boravišni status u Bosni i Hercegovini u skladu sa odredbama Zakona o strancima, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 88/15).
- (3) Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 9.

(Pohadanje nastave vjeronauka/e i alternativnog predmeta)

- (1) Škola će unapređivati i štititi vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.
- (2) Učenik će pohađati nastavne sate vjeronauka/e samo ako je u skladu s njegovim ubjeđenjem i ubjeđenjem njegovih roditelja.

- (3) Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.
- (4) Učenici koji ne žele pohađati vjeronauk/u neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na druge učenike.
- (5) Za učenike koji ne pohađaju vjeronauk/u, organizuje se nastava iz alternativnog predmeta.
- (6) Škola je dužna prilikom izrade rasporeda časova osigurati da se u najvećoj mogućoj mjeri časovi vjeronauka/e i/ili alternativnog predmeta realiziraju paralelno.

Član 10.

(Zabrana djelovanja političkih stranaka i njihovih podmladaka)

- (1) Odgoj i osnovno obrazovanje je djelatnost od posebnog društvenog značaja.
- (2) U školi je zabranjeno djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka, (kao što su: održavanje različitih političkih skupova, tribina i/ili bilo kakvih promocija političkih stranaka odnosno njihovih programa i kandidata).
- (3) Za vrijeme trajanja povjerenog mandata, imenovanim direktorima i pomoćnicima direktora, zabranjuje se svaki oblik političkog angažovanja u tijelima i organima političkih stranaka.

DIO DRUGI – OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA OSNOVNE ŠKOLE

Član 11.

(Osnivanje osnovne škole)

- (1) Osnovnu školu može osnovati domaće i strano pravno ili fizičko lice u svim oblicima svojine u skladu sa zakonom.
- (2) Redovnu osnovnu školu, školu za djecu sa teškoćama u razvoju i paralelnu osnovnu školu muzičku i/ili baletsku, (u daljem tekstu: *osnovna škola*), kao javnu ustanovu u državnoj svojini, osniva Kanton uz prethodno pribavljeno mišljenje gradskog/općinskog vijeća, u skladu sa principima i standardima utvrđenim ovim zakonom kao i ostalim uslovima i kriterijima utvrđenim propisima u oblastima obrazovanja.
- (3) Osnovna škola kao javna ustanova se osniva u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom odgoja i osnovnog obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona, na usaglašeni prijedlog gradskog/općinskog vijeća.
- (4) Aktom o osnivanju osnovne škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada u skladu sa nastavnim planovima i okvirnim programima koje donosi Ministarstvo i druga pitanja od značaja za rad osnovne škole.
- (5) Osnivač paralelne osnovne škole kao javne ustanove u državnoj svojini, posebnom odlukom utvrđuje način i obim sufinansiranja rada, odnosno visinu participacije za tekuću školsku godinu.
- (6) Privatnu osnovnu školu mogu osnovati domaća i strana pravna ili fizička lica, u skladu sa principima i standardima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uslovima i kriterijima utvrđenim propisima iz oblasti obrazovanja.
- (7) Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i/ili drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način suprotan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promovišu.

- (8) Prava i obaveze osnivača i osnovne škole uređuju se ugovorom, u skladu sa aktom o osnivanju.
- (9) Ako je osnivač škole Skupština Kantona, obaveze iz prethodnog stava ovog člana, u ime Skupštine, vrši Vlada Kantona.
- (10) Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za primjenu odgovarajućeg nastavnog plana i okvirnog programa, kada, u skladu s važećim propisima osigura i druge standarde i uslove koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola.
- (11) Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i okvirne programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničku jezgru nastavnih planova i programa definisanih na ishodima učenja.

Član 12.

(Pedagoški standardi i finansiranje rada osnovne škole)

- (1) Osnivač osnovne škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad škole u skladu sa *Pedagoškim standardima za osnovnu školu* (u daljem tekstu: *Pedagoški standardi*) i *Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovnu školu*, (u daljem tekstu: *Normativi*).
- (2) Osnivač će u skladu sa svojim mogućnostima osigurati nabavku školskih udžbenika i priručnika.
- (3) Osnivač osnovne škole posebno osigurava finansiranje plaća nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika, stručno usavršavanje i obuku, opremanje kabineta, rad eksperimentalnih osnovnih škola, školska takmičenja, prijevoz učenika koji stanuju na udaljenosti većoj od 5 (pet) kilometara u jednom pravcu od škole pripadajućeg upisno-gravitacionog područja, održavanje prostora škole, kupovinu školske opreme i učila.
- (4) Izuzetno, ukoliko posebna komisija Vlade Kantona za procjenu saobraćajne ugroženosti učenika na pripadajućem školskom području utvrdi opravdanost zahtjeva škole za odobravanjem prijevoza na udaljenosti manjoj od 5 (pet) kilometra u jednom pravcu od škole pripadajućeg upisno-gravitacionog područja, Vlada Kantona, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, može odobriti dodatni prijevoz učenika na tom školskom području.
- (5) U sufinansiranju privatne škole može učestvovati Kanton, ukoliko Skupština Kantona, odnosno gradsko/općinsko vijeće utvrdi postojanje javnog interesa.
- (6) Pedagoške standarde i Normative, iz stava (1) ovog člana, donosi Ministarstvo uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.

Član 13.

(Uslovi za osnivanje osnovne škole)

- (1) Osnovna škola se može osnovati, ako:
 - a) postoji dovoljan broj učenika i odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima;
 - b) je osiguran odgovarajući nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i okvirnim programima za osnovne škole;
 - c) su obezbijeđene odgovarajuće školske prostorije, oprema i nastavna sredstva, u skladu sa Normativima;
 - d) su obezbijeđeni uslovi za rad u skladu sa Pedagoškim standardima.

- (2) Osnovna škola u privatnoj svojini može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima.
- (3) Za osnivanje privatne osnovne škole potrebno je dostaviti dokaz o osiguranju sredstava za finansiranje rada škole, kao i bezuslovnu bankovnu garanciju na ime osiguranja finansijskih sredstava za omogućavanje nesmetanog nastavka započetog osnovnog obrazovanja za učenike u slučaju statusnih promjena ili prestanka rada te škole.

Član 14.
(Formiranje komisije za osnivanje osnovne škole)

- (1) Osnivač je dužan, da prilikom osnivanja osnovne škole, formira komisiju koja će, u skladu sa ovim Zakonom i podzakonskim aktima koji proizlaze iz ovog Zakona, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.
- (2) Ako je osnivač osnovne škole Skupština Kantona, komisiju, iz stava (1) ovog člana, formira Vlada Kantona.

Član 15.
(Upis u Registar osnovnih škola)

- (1) Osnovna škola se upisuje u Registar osnovnih škola (u daljem tekstu: *Registar*), koji vodi Ministarstvo.
- (2) U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava sve uslove iz člana 13. ovog Zakona.
- (3) Osnovna škola, koja je upisana u Registar, izdaje svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju.

Član 16.
(Početak rada osnovne škole)

- (1) Provjeru uslova za upis osnovne škole u Registar vrši Ministarstvo.
- (2) Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar, odnosno u Sudski registar.
- (3) Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Član 17.
(Brisanje osnovne škole iz Registra)

- (1) Osnovna škola se briše iz Registra kada prestane da ispunjava uslove propisane ovim Zakonom.
- (2) Bliži propis o postupku utvrđivanja uslova i o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi Ministarstvo.

Član 18.
(Statusne promjene u osnovnoj školi)

- (1) Osnovna škola ima svojstvo pravnog lica.
- (2) Osnovna škola može vršiti statusne promjene, uz prethodnu saglasnost osnivača.
- (3) Statusne promjene se odnose na promjenu: osnivača škole, adrese škole, naziva škole i djelatnosti škole.

- (4) Statusne promjene škola može vršiti na kraju školske godine.
- (5) Statusne promjene škole nemaju uticaja na tekuće mandate organa upravljanja i organa rukovođenja u školi.

Član 19.

(Upisno-gravitaciono područje)

- (1) Vlada Kantona, na prijedlog općinskog/gradskog vijeća, utvrđuje upisno-gravitaciono područje sa kojeg je javna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike.
- (2) Redovna osnovna škola može u svom upisno-gravitacionom području organizovati područne škole sa jednim ili više odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima.
- (3) Svi učenici, u dobi obaveznog pohađanja nastave, upisuju se u školu u upisno-gravitacionom području u kojem su nastanjeni, odnosno u školu koja je geografski najbliža njihovom mjestu stanovanja.
- (4) Upis i pohađanje škole u svom upisno-gravitacionom području je obavezno, osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je to predviđeno ovim zakonom.
- (5) Učeniku osnovne škole koji se liječi u bolnici, te iz tog razloga ne može pohađati nastavu u školi gdje je registrovan, adekvatno prilagođeno obrazovanje će biti pruženo u bolnici, odnosno u zdravstvenoj ustanovi, što se bliže reguliše propisom koji donosi Ministarstvo.
- (6) Učeniku koji ne može pohađati nastavu u školi zbog teškog oboljenja ili duže bolesti, usluge adekvatno prilagođenog obrazovanja pružat će škola koja je najbliža njegovom mjestu stanovanja, uz odgovarajuću pomoć koju osiguravaju nastavnici i radnici u školi.
- (7) Učenik koji stanuje u ustanovi za socijalnu zaštitu pohađa školu koja je najbliža toj ustanovi.
- (8) Ministarstvo u saradnji sa općinskim/gradskim vlastima usaglašava upisno-gravitaciono područje za svaku javnu osnovnu školu, iz kojeg je ona obavezna primiti djecu kao učenike na način da se svoj djeci omogući pohađanje škole koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja, tako da dijete koje živi u području koje gravitira određenoj osnovnoj školi ima pravo pohađati tu školu.
- (9) Na početku školovanja učenik se registruje kao učenik osnovne škole koju pohađa, u registru koji škola vodi u te svrhe.
- (10) Na zahtjev roditelja učenika, Ministarstvo može, u iznimnim slučajevima, dijete izuzeti od obaveze pohađanja određene škole iz ovog člana, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se nađe da je to u najboljem interesu djeteta, o čemu će pismenim putem obavijestiti školu pripadajućeg upisno-gravitacionog područja.
- (11) Prelazak će se izvršiti na osnovu pisanog dokumenta koji se naziva odobrenje prelaska, a koji direktor škole u kojoj je dijete registrovano šalje direktoru škole u koju učenik prelazi.
- (12) Ministarstvo izdaje smjernice za odlučivanje i rješava o zahtjevima iz prethodnog stava imajući u vidu da su smjernice u skladu s principima i pravima utvrđenim ovim zakonom.
- (13) Vlada Kantona osigurava uslove za osnovno obrazovanje odraslih u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (14) Škola je dužna osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima u skladu s važećom regulativom i osigurati neophodne uslove za ostvarivanje ovih prava, naročito kada se radi o izbjeglim, raseljenim osobama i povratnicima.
- (15) Odredbe ovog člana ne odnose se na škole u privatnoj svojini.

Član 20.
(Rad osnovne škole)

- (1) Rad osnovne škole je javan.
- (2) Osnovna škola kao javna ustanova u državnoj svojini ima svoj pečat, sa grbom Kantona.
- (3) Oblik, veličina i sadržaj pečata utvrđuju se pravilima škole.
- (4) Osnovna škola u privatnoj svojini utvrdit će oblik, veličinu i sadržaj pečata pravilima škole, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
- (5) Škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o važećim standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.
- (6) Škola pruža nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

Član 21.
(Saradnja osnovnih škola)

Osnovne škole mogu sarađivati i međusobno udruživati zajedničke poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Član 22.
(Prestanak rada osnovne škole)

- (1) Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uslove i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim radom.
- (2) Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uslove koji su propisani ovim Zakonom, odredit će rok u kojem mora otkloniti utvrđene nedostatke.
- (3) Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.
- (4) Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca, od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.
- (5) U slučaju prestanka rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogućiti nastavak i završetak obrazovanja u toj školskoj godini.
- (6) Aktom o prestanku rada škole odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti prije završetka školske godine.
- (7) Donošenjem rješenja o prestanku rada škole pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.
- (8) Prestanak rada osnovne škole objavljuje se u službenom glasilu Kantona.
- (9) Ukoliko je osnivač osnovne škole Skupština Kantona, prava i obaveze osnivača iz stavova (2), (3), (4) i (5) ovog člana vrši Vlada Kantona.

Član 23.
(Primjena općih propisa u osnovnim školama)

Na osnivanje, rad i prestanak rada osnovne škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim Zakonom nije drugačije propisano.

DIO TREĆI – ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 24.

(Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi)

- (1) Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu Nastavnog plana i okvirnog programa za osnovne škole (u daljem tekstu: *Nastavni plan i okvirni program*).
- (2) Nastavnim planom i okvirnim programom utvrđuju se ciljevi, zadaci, ishodi učenja, indikatori, evaluacija učeničkih postignuća, način rada sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave, profil i stručna sprema nastavnika, nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.
- (3) Nastavni plan i okvirni program na prijedlog Pedagoškog zavoda donosi Ministarstvo u skladu sa zajedničkim jezgri nastavnih planova i programa definisanih na ishodima učenja koje su propisane od strane Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine.
- (4) U svim javnim i privatnim školama u Kantonu, utemeljit će se Nastavni plan i okvirni program uz punu primjenu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa definisanih na ishodima učenja, te uvažavanje lokalnih specifičnosti, a u skladu sa ustavnim pravima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.
- (5) Privatne osnovne škole dužne su pribaviti saglasnost Ministarstva za primjenu Nastavnih planova i okvirnih programa ukoliko odstupaju od Nastavnih planova i okvirnih programa koje donosi Ministarstvo.

Član 25.

(Nastavni planovi i okvirni programi u osnovnoj školi)

- (1) U redovnoj osnovnoj školi realizuje se Nastavni plan i okvirni program za osnovnu školu, individualni prilagođeni programi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama i Program osnovnog obrazovanja odraslih.
- (2) Obrazovanje odraslih organizira se u određenim predmetima, koji su potrebni za njihov profesionalni i lični razvoj.
- (3) Nastavni plan i okvirni program za obrazovanje odraslih sadržava ciljeve, zadatke i obrazovne sadržaje, sedmični i godišnji broj sati i druge oblike odgojno-obrazovnog rada kao i način i oblik izvođenja.
- (4) Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama stižu obrazovanje u redovnim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama, kroz individualni obrazovni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, a koji će se izraditi za svakog učenika ukoliko je to potrebno.
- (5) U osnovnoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju realizuje se Nastavni plan i okvirni program za učenike sa teškoćama u razvoju u slučajevima kada je nemoguće pružiti obrazovanje u redovnim školama.
- (6) U osnovnoj muzičkoj, odnosno osnovnoj baletskoj školi realizuje se Nastavni plan i okvirni program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike tih škola.

Član 26.
(Trajanje paralelnog osnovnog obrazovanja)

- (1) Osnovno muzičko obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.
- (2) Paralelno muzičko i baletsko obrazovanje može početi nakon završenog trećeg razreda osnovne škole.
- (3) Muzička i baletska škola može organizovati i odjeljenja pripremnog razreda.
- (4) Paralelno muzičko i baletsko obrazovanje za pripremni razred može početi nakon završenog drugog razreda osnovne škole.

Član 27.
(Odjeljenje za obrazovanje učenika sa teškoćama u razvoju i odjeljenje paralelne škole pri redovnoj osnovnoj školi)

- (1) U osnovnoj školi može se realizovati i Nastavni plan i okvirni program za učenike sa teškoćama u razvoju, te Nastavni plan i okvirni program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje.
- (2) Realizacija nastavnih planova i okvirnih programa iz prethodnog stava vrši se u posebnim odjeljenjima, odjeljenju za obrazovanje učenika sa teškoćama u razvoju, te odjeljenju paralelne škole (muzičke ili baletske) pri redovnoj osnovnoj školi.
- (3) Broj učenika u odjeljenjima iz stava (2) ovog člana utvrđuje se Pedagoškim standardima.
- (4) Ministarstvo može, na zahtjev škole, odobriti organizovanje rada odjeljenja za obrazovanje učenika sa teškoćama u razvoju.
- (5) Ministarstvo može, na zahtjev škole, odobriti organizovanje rada paralelnog odjeljenja muzičke, odnosno baletske škole u objektima područnih škola pri redovnim osnovnim školama, kao i odjeljenja te škole u drugim objektima škola iste općine/grada.

Član 28.
(Donošenje Nastavnog plana i okvirnog programa)

- (1) Nastavni plan i okvirni program koji donosi Ministarstvo će:
 - a) osigurati da se kroz odgojno-obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;
 - b) garantovati i osigurati kvalitetno obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti;
 - c) osigurati dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim osnovnim školama;
 - d) osigurati zadovoljavajuću usklađenost nastavnih planova i okvirnih programa kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama škole i lokalne zajednice;
 - e) osigurati primjenu nastavnih planova i okvirnih programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;
 - f) osigurati slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
 - g) garantovati racionalnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.
- (2) Prijedlog nastavnog plana i okvirnog programa za osnovnu školu utvrđuje Pedagoški zavod.

- (3) Sastavni dio nastavnih planova i okvirnih programa čine specifični sadržaji značajni za lokalnu zajednicu, čiji obim ne može biti veći od 20% u odnosu na utvrđeni Nastavni plan i okvirni program.

Član 29.

(Kombinovana odjeljenja, produženi i cjelodnevni boravak učenika)

- (1) Broj učenika u odjeljenju utvrđuje se Pedagoškim standardima.
- (2) Osnovna škola može organizovati rad kombinovanih odjeljenja za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda.
- (3) Osnovna škola može organizovati produženi ili cjelodnevni boravak učenika, u skladu s Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Ministarstvo, na prijedlog Pedagoškog zavoda.
- (4) Ukoliko škola organizuje cjelodnevni ili produženi boravak učenika, potrebno je da organizuje rad školske kuhinje u skladu sa propisom koje donosi Ministarstvo.

Član 30.

(Školska godina)

- (1) Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. augusta naredne godine.
- (2) Nastava u redovnoj, školi za učenike sa teškoćama u razvoju i paralelnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 35 nastavnih sedmica.
- (3) Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stava ovog člana, traje 36 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 34 nastavne sedmice.
- (4) Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim programom rada škole.
- (5) Na početku svakog polugodišta, nastava počinje intoniranjem himne Bosne i Hercegovine uz obavezno isticanje državnih simbola Bosne i Hercegovine.

Član 31.

(Nastava, nastavni sat i vannastavne aktivnosti)

- (1) Nastava u prvom polugodištu počinje u pravilu, prvog radnog dana u septembru.
- (2) Osnovna škola organizuje nastavni proces, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (3) Nastavni sat u redovnoj i paralelnoj (muzičkoj, baletskoj) školi traje 45 minuta, a u školi za učenike sa teškoćama u razvoju u trajanju od 40 minuta.
- (4) U prvom razredu redovne osnovne škole može se organizovati fleksibilno trajanje nastavnog sata unutar utvrđenog dnevnog vremenskog okvira.
- (5) Broj sati u toku radne sedmice utvrđuje se nastavnim planom i okvirnim programom, s tim da u toku dana učenici nižih razreda ne mogu imati više od 6 sati dnevno, odnosno 26 sati sedmično, a od V do završnog razreda više od 7 sati redovne nastave dnevno, odnosno 32 sata sedmično.
- (6) Ukoliko se vannastavne aktivnosti, zbog ograničenja prostornih kapaciteta škole, ili drugih objektivnih razloga ne mogu realizovati u petodnevnoj radnoj sedmici, iste se mogu realizovati jedne subote u mjesecu.

Član 32.
(Odmor za učenike u toku školske godine)

- (1) Zimski odmor za učenike osnovne škole traje tri sedmice, proljetni odmor jednu sedmicu, a ljetni odmor traje od završetka nastavne godine do početka nove školske godine.
- (2) Zimski odmor koristi se nakon završetka prvog polugodišta, a proljetni odmor u pravilu posljednjih pet radnih dana u mjesecu martu.
- (3) Za vrijeme trajanja proljetnog raspusta, škola može organizovati određene vannastavne sadržaje na prethodno usaglašene prijedloge sa Vijećem roditelja i Vijećem učenika, ukoliko se planiraju Godišnjim programom rada škole u daljem tekstu (*Godišnji program rada*).
- (4) Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području Kantona je, u pravilu, istovremen i reguliše se kalendarom koji donosi Ministarstvo za svaku školsku godinu, na prijedlog Pedagoškog zavoda.
- (5) Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uslova, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu radnu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom.
- (6) Osnovna škola će prilikom utvrđivanja rasporeda sati, a ne remeteći realizaciju Nastavnog plana i okvirnog programa i u skladu sa mogućnostima, uskladiti obavljanje neodložnih vjerskih obaveza učenika i nastavnika.
- (7) Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 33.
(Prekid odgojno-obrazovnog rada)

- (1) Odgojno-obrazovni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev po odluci Ministarstva, u slučaju elementarnih nepogoda, epidemije i drugih, posebno opravdanih razloga.
- (2) U slučaju prekida nastavnog procesa, zbog obustave rada ili štrajka, godišnji fond nastavnih sati, predviđen Nastavnim planom i okvirnim programom, mora biti nadoknađen prije završetka školske godine.
- (3) U interesu učenika, u završnom razredu osnovne škole, nastavni proces se ne može prekidati zbog obustave rada iz prethodnog stava.

Član 34.
(Ostvarenje godišnjeg fonda nastavnih sati)

- (1) Osnovna škola je dužna da u toku školske godine ostvari Nastavni plan i okvirni program, odnosno godišnji fond nastavnih sati.
- (2) Ako se utvrdi da osnovna škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati, u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Član 35.
(Godišnji program rada škole)

- (1) Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi provodi se na osnovu Nastavnog plana i okvirnog programa i Godišnjeg programa rada škole.
- (2) Godišnji program rada škole utvrđuje se na osnovu jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod.
- (3) Prijedlog Godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog direktora, a donosi školski odbor, najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu, uz prethodnu saglasnost Pedagoškog zavoda.
- (4) Škola je dužna dostaviti Prijedlog Godišnjeg programa rada na pregled i davanje saglasnosti Pedagoškom zavodu, najkasnije do 15. septembra za tekuću školsku godinu.
- (5) Zvaničnu verziju Godišnjeg programa rada škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu, najkasnije do 15. oktobra tekuće školske godine.
- (6) Izmjene i dopune u Godišnjem programu rada škole se dostavljaju Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.
- (7) Izvještaj o uspjehu učenika u učenju i vladanju za proteklu školsku godinu škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu, najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.

Član 36.
(Organizacija vannastavnih aktivnosti)

- (1) U osnovnoj školi organizuju se vannastavne aktivnosti učenika radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, sticanja pozitivnih navika i vještina.
- (2) Zadaci i programski sadržaji vannastavnih aktivnosti utvrđuju se Godišnjim programom rada škole, a u skladu sa Pedagoškim standardima.
- (3) Vannastavne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika, a zasnivaju se na dobrovoljnosti učenika.
- (4) Učenička zadruga se može organizovati sa najmanje 30 učenika osnovne škole.
- (5) Sredstva Učeničke zadruge i sredstva ostvarena radom učenika ili školskih radionica, ne ulaze u ukupan prihod škole i na njih se ne plaća porez, utvrđen kantonalnim i drugim propisima.
- (6) U osnovnoj školi se formira Vijeće učenika i Vijeće roditelja s ciljem ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole, lokalnom zajednicom i nevladinim organizacijama.
- (7) Djelokrug rada vijeća regulisat će se Pravilnikom o radu vijeća.

Član 37.
**(Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanja, škole u prirodi
i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada)**

- (1) Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanje, škole u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni Godišnjim programom rada škole, organizuju se i izvode u okviru radnih dana.
- (2) Organizacija i izvođenje izvanškolskih aktivnosti iz stava (1) ovog člana bliže se utvrđuje posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 38.
(Osnivanje eksperimentalne škole)

- (1) Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu.
- (2) Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredbi ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika časovima redovne nastave, načina ocjenjivanja, formiranja odjeljenja i realizacije Nastavnog plana i okvirnog programa.
- (3) Osnivanje i rad eksperimentalnih osnovnih škola i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 39.
(Pedagoško-metodička praksa u osnovnoj školi)

- (1) Na prijedlog ustanove u kojoj se obrazuju nastavnici i stručni saradnici, Ministarstvo, u mjestu te ustanove, određuje osnovne škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata.
- (2) Za obavljanje pedagoško-metodičke prakse mogu se odrediti i druge škole na području Kantona, ako se za to ukaže potreba.
- (3) Uslovi za obavljanje pedagoško-metodičke prakse, iz stava (1) i (2) ovog člana, utvrđuju se posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 40.
(Udžbenici i nastavna sredstva u osnovnoj školi)

- (1) U nastavnom procesu osnovne škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo.
- (2) Privatne osnovne škole su dužne pribaviti saglasnost Ministarstva za primjenu udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava, najkasnije do 15. avgusta tekuće školske godine, kako bi se isti uvrstili na spisak odobrenih udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava, koji će se primjenjivati na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (3) Ministarstvo je dužno osnovnim školama dostaviti odluku i spisak odobrenih udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava najkasnije do početka školske godine.

Član 41.
(Pravila škole i Pravilnik o kućnom redu sa etičkim kodeksom)

- (1) Osnovna škola ima Pravila i druga akta u skladu sa zakonskim propisima koja usvaja školski odbor na prijedlog direktora.
- (2) Pravila škole sadrže, naročito: naziv i sjedište škole, podatke o osnivaču, obaveze škole prema osnivaču, djelatnost škole, podatke o organu upravljanja (broj članova, način izbora, nadležnost), podatke o organu rukovođenja (izbor, prava i obaveze), odredbe koje se odnose na obaveze i radnu disciplinu uposlenika i povredu radne odgovornosti, podatke o načinu sticanja i raspoređivanja sredstava za rad, popis obaveznih akata škole.
- (3) Pravilima osnovne škole uređuju se pitanja koja se odnose i na:
 - a) način ostvarivanja javnosti rada škole;
 - b) utvrđivanje vrste, oblika i organizacije odgojno-obrazovnog rada;
 - c) način školovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama;

- d) utvrđivanje oblika i načina obrazovanja odraslih;
 - e) uslove konkursa za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
 - f) način donošenja Pravilnika o kućnom redu sa etičkim kodeksom;
 - g) način ostvarivanja saradnje sa roditeljima učenika;
 - h) postupak i usklađivanje specifičnih sadržaja u okviru Nastavnog plana i okvirnog programa;
 - i) postupak stručnog usavršavanja nastavnika;
 - j) praćenje i vrednovanje rada nastavnika i postupak izbora u zvanja;
 - k) izrečene odgojno-disciplinske mjere, odnosno utvrđivanje žalbenog postupka roditelja učenika prilikom izrečenih odgojno-disciplinskih mjera;
 - l) uređenje drugih pitanja i drugih akata u skladu sa ovim Zakonom.
- (4) Pravilnik o kućnom redu sa etičkim kodeksom, na prijedlog direktora, uz prethodne konsultacije sa nastavničkim vijećem, vijećem učenika i vijećem roditelja, usvaja školski odbor.

POGLAVLJE I. UČENICI

Član 42.

(Upis učenika u osnovnu školu)

- (1) Upis u redovnu osnovnu školu obavlja se u mjesecu maju, na osnovu spiska školskih obveznika, koji školi dostavlja nadležni organ općine/grada i sljedećih dokumenata: izvoda iz matične knjige rođenih, ljekarskog uvjerenja, uvjerenja o pohađanju/uvjerenja o završenom Programu obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u osnovnu školu ili uvjerenja o pohađanju/uvjerenja o završenom Cjelovitom razvojnom programu za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu i potvrdu o prebivalištu (CIPS).
- (2) Upis u specijalnu osnovnu školu vrši se od mjeseca maja, a završava se do kraja septembra, na osnovu nalaza, mišljenja i rješenja Komisije za otkrivanje, ocjenjivanje sposobnosti, razvrstavanje i evidenciju djece i mladih ometene u psihičkom ili fizičkom rastu i razvoju koje donosi služba socijalne zaštite u općini/gradu.
- (3) Upis u paralelnu osnovnu školu vrši se od mjeseca juna do kraja augusta.
- (4) Upis odraslih u redovnu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.
- (5) Za upis školskih obveznika, redovno pohađanje nastave i uredno izvršavanje obaveza učenika prema školi odgovorni su roditelji.

Član 43.

(Komisija za upis učenika u redovnu osnovnu školu)

- (1) Upis djece u redovnu osnovnu školu obavlja školska komisija koju sačinjavaju pedagog ili psiholog i dva nastavnika razredne nastave.
- (2) Komisiju iz prethodnog stava imenuje nastavničko vijeće škole.
- (3) Od obaveze upisa u redovnu osnovnu školu može se privremeno osloboditi školski obveznik, na osnovu pismenog zahtjeva roditelja i mišljenja školske komisije, ukoliko je to u interesu djeteta.
- (4) Postupak upisa djece u redovnu osnovnu školu bliže se reguliše posebnim pravilnikom kojeg donosi Pedagoški zavod.

Član 44.
(Upis u osnovnu školu za djecu sa teškoćama u razvoju)

U osnovnu školu za djecu sa teškoćama u razvoju može se izuzetno upisati i školski obveznik sa navršenih devet godina života, na osnovu mišljenja komisije, iz člana 42. stav (2) ovog Zakona.

Član 45.
(Izveštaj o upisu školskih obveznika)

- (1) Redovna osnovna škola dužna je da obavi upis školskih obveznika sa određenog školskog područja i da Ministarstvu podnese izvještaj do 30. juna tekuće godine.
- (2) Redovna osnovna škola, podnosi Ministarstvu izvještaj o upisu odraslih, najkasnije deset dana nakon početka nastave.
- (3) Paralelna muzička i baletska škola dužna je da izvještaj o upisu podnese Ministarstvu do 31. augusta tekuće školske godine.

Član 46.
(Prelaz iz redovne u osnovnu školu za djecu sa teškoćama u razvoju i obrnuto)

- (1) Kada tokom školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prelazak iz osnovne škole za djecu sa teškoćama u razvoju u redovnu ili iz redovne u osnovnu školu za djecu sa teškoćama u razvoju, škola će uputiti učenika, u toj školskoj godini, Komisiji iz člana 42. stav (2) ovog Zakona.
- (2) Na osnovu nalaza, mišljenja i rješenja Komisije iz prethodnog stava ovog člana, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu.

Član 47.
(Učenička knjižica)

- (1) Osnovna škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje učeničku knjižicu.
- (2) Učenička knjižica je javna isprava kojom se dokazuje status učenika osnovne škole.
- (3) Obrazac učeničke knjižice reguliše se Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi koji donosi Ministarstvo.

Član 48.
(Upis u drugu školu zbog promjene mjesta stanovanja)

- (1) Kada dijete promijeni mjesto stanovanja i više ne može pohađati školu u kojoj je registrovano, onda škola u upisno-gravitacionom području u kojem dijete tada stanuje upisuje to dijete kao učenika.
- (2) Kada učenik prelazi iz jedne škole u drugu, odredbe u vezi s registrovanjem učenika, primjenjuju se i na tu drugu školu.
- (3) Prelazak učenika iz jedne osnovne škole u drugu vrši se na osnovu pisanog akta-prevodnice, koja se dostavlja službenim putem.
- (4) Učenik koji se obrazovao u drugom kantonu, odnosno entitetu, upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uslovima kao i učenik koji se obrazovao u Kantonu.
- (5) U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

- (6) Učenik koji se obrazovao u inostranstvu uslovno se upisuje dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalentno prevođenje dokumenata o njegovom obrazovanju.
- (7) Nostrifikacija i ekvivalentno prevođenje svjedodžbi i diploma se vrši na osnovu pravilnika koje donosi Ministarstvo.

Član 49. **(Polaganje razrednog ispita)**

- (1) Kada učenik nije pohađao nastavu u drugom polugodištu tekuće školske godine, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, a da taj vremenski period nije duži od polovine ukupnog nastavnog vremena u drugom polugodištu, može steći osnovno obrazovanje bez polaganja razrednog ispita.
- (2) Kada učenik nije u cjelosti pohađao nastavu u drugom polugodištu tekuće školske godine, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, odnosno ako je vremenski period odsustva duži od polovine ukupnog nastavnog vremena u drugom polugodištu, učenik može drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i polaganjem razrednog ispita steći osnovno obrazovanje u redovnom roku.
- (3) Polaganjem ispita osnovno obrazovanje mogu steći i odrasli, a u slučaju nepravilno provedenih ispita, nastavničko vijeće može ispit poništiti.
- (4) Organizacija, način polaganja i poništavanja ispita bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 50. **(Ocjenjivanje učenika)**

- (1) Ocjenjivanje u osnovnoj školi je javno, kontinuirano, opisno i brojčano.
- (2) Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1) i počinju se primjenjivati od II razreda.
- (3) Ocjenjivanje u I razredu je opisno, na osnovu definisanih ishoda učenja i pripadajućih pokazatelja po nastavnim predmetima iz Nastavnog plana i okvirnog programa za prvi razred, te nivoa učeničkih postignuća: *iznad standarda* (izuzetno uspješno), *standardni nivo* (uspješno), *približno standardu* (zadovoljava) i *ispod standarda* (nezadovoljava).
- (4) Ocjenjivanje od II do IX razreda je brojčano.
- (5) Ocjenjivanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u redovnim i osnovnim školama za djecu sa teškoćama u razvoju, iskazuje se brojčanom ocjenom uz opis postignuća po individualnim prilagođenim programima, osim u prvom razredu gdje se ocjenjivanje iskazuje samo opisno.
- (6) Ocjenjivanje učenika u paralelnoj osnovnoj školi (muzičkoj i baletskoj školi), u kontekstu realizacije ciljeva i zadataka definisanih Nastavnim planom i okvirnim programom iskazuje se brojčano.
- (7) Praćenje napredovanja, vrednovanje i ocjenjivanje učenika u osnovnoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 51. **(Opći uspjeh i zaključivanje ocjena)**

- (1) Opći uspjeh učenika i rezultati praćenja napredovanja učenika iz nastavnih predmeta u redovnoj osnovnoj školi svode se na kraju svakog polugodišta, počevši od drugog razreda.

- (2) Opći uspjeh učenika prvog razreda redovne osnovne škole ne utvrđuje se na kraju prvog polugodišta.
- (3) Opći uspjeh učenika u paralelnoj muzičkoj i baletskoj osnovnoj školi utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta, počevši od prvog razreda.
- (4) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena iz predmeta.
- (5) Zaključne, opisne ili brojčane ocjene u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave.
- (6) Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje odjeljensko vijeće, a na prijedlog predmetnog nastavnika.
- (7) Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u muzičkoj školi utvrđuje komisija koju formira nastavničko vijeće.
- (8) Nastavničko vijeće osnovne škole na kraju svakog polugodišta analizira rad i rezultate rada odjeljenja, odjeljenskih vijeća i nastavnika, te usvaja izvještaj o uspjehu učenika.

Član 52.

(Utvrdjivanje općeg uspjeha učenika)

- (1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.
- (2) Učenik je završio razred sa uspjehom:
 - a) odličan (5), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
 - b) vrlo dobar (4), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
 - c) dobar (3), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
 - d) dovoljan (2), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.
- (3) Pored općeg uspjeha sa srednjom ocjenom u svjedodžbama i drugim dokumentima o postignutom uspjehu upisuje se brojčana ocjena zaokružena na dvije decimale.
- (4) Učenik koji na kraju školske godine ima jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan (1).
- (5) Opći uspjeh učenika utvrđuje se izvođenjem aritmetičke sredine uspjeha iz svih nastavnih predmeta.
- (6) Ukupni opći uspjeh učenika od II do IX razreda po odjeljenjima, razredima i na nivou škole utvrđuje se na osnovu prosjeka brojčanih ocjena iz svih nastavnih predmeta.
- (7) Svake školske godine škola bira učenika generacije.
- (8) Učenik generacije se bira iz završnog razreda.
- (9) Pravilnik o izboru učenika generacije donosi Ministarstvo na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 53.

(Popravni ispit, prevođenje u viši razred i ponavljanje razreda)

- (1) Učenik od VI do VIII razreda koji na kraju drugog polugodišta ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku, a učenik IX razreda upućuje se na popravni ispit u junskom ispitnom roku.
- (2) Učenici I razreda čija postignuća na osnovu opisnog ocjenjivanja na kraju nastavne godine nisu zadovoljavajuća, odnosno učenici II i III razreda koji na kraju nastavne godine imaju jednu ili više ocjena nedovoljan (1) prevode se u naredni razred.
- (3) Učenik IV i V razreda koji na kraju drugog polugodišta ima jednu ili dvije ocjene nedovoljan (1) prevodi se u naredni razred.
- (4) Učenik iz stava (2) i (3) ovog člana, koji po treći put stekne uslov za prevođenje u naredni razred ponavlja razred koji je posljednji pohađao.

- (5) Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena i učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.
- (6) Učenik devetog razreda koji ima jednu ili dvije nedovoljne zaključne brojčane ocjene ili ne položi popravni ispit, odnosno ne pristupi popravnom ispitu, ne ponavlja razred već završava započeto obrazovanje u istoj školi polaganjem ispita iz predmeta iz kojeg ima nedovoljnu ocjenu, u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (7) Učenik devetog razreda koji ima više od dvije nedovoljne zaključne brojčane ocjene ne ponavlja razred, već završava započeto obrazovanje u istoj školi polaganjem ispita iz predmeta iz kojeg ima nedovoljnu ocjenu, u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (8) Učenici u paralelnoj muzičkoj školi koji na kraju drugog polugodišta imaju nedovoljnu ocjenu iz glavnog predmeta (instrumenta) ne mogu nastaviti dalje školovanje u školi, a učenici koji na kraju drugog polugodišta imaju nedovoljnu ocjenu iz predmeta solfeggio i skupno muziciranje će biti upućeni na popravni ispit.
- (9) Učenik koji je upućen da ponovi razred može zadržati status učenika u redovnoj osnovnoj školi do navršene 17. godine života (u osnovnoj školi za djecu sa teškoćama u razvoju do navršene 21. godine), a u slučaju neprimjerenog odnosa prema učenju, nastavnicima i drugim učenicima, te školskoj imovini, može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status učenika redovne osnovne škole kada navršši 15 godina života, a u osnovnoj školi za djecu sa teškoćama u razvoju kada navršši 17 godina.
- (10) Ako učenik iz prethodnog stava navršava 15 godina u toku školske godine, u toj godini ne može izgubiti status učenika.
- (11) Organizacija i način polaganja popravnih ispita bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 54.

(Prigovor roditelja na ocjene)

- (1) Roditelj učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh, na kraju nastavne godine, odnosno na kraju školske godine.
- (2) Prigovor se podnosi Nastavničkom vijeću škole u roku od tri dana od dana saopštenja uspjeha učenika.
- (3) Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stava.
- (4) Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.
- (5) Ocjena komisije je konačna.
- (6) Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u radu komisije.

Član 55.

(Završavanje dva razreda u toku školske godine)

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može u toku jedne školske godine završiti dva razreda u istom obrazovnom ciklusu, pod uslovom i na način utvrđen pravilima škole.

Član 56.

(Ocjenjivanje vladanja učenika)

- (1) U osnovnoj školi se ocjenjuje i vladanje učenika.
- (2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

- (3) Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi, odjeljensko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 57.

(Svjedodžbe i druga dokumenta o postignutom uspjehu)

- (1) O završenom osnovnom obrazovanju, po odgovarajućem Nastavnom planu i okvirnom programu za određeni tip osnovne škole, učeniku se izdaje svjedodžba.
- (2) Uz svjedodžbu škola daje, na zahtjev roditelja ili učenika, uvjerenje o postignutom uspjehu u nižim razredima, te druga javna dokumenta za čije izdavanje je škola nadležna.
- (3) Učenik koji se obrazovao po individualnom prilagođenom programu uz svjedodžbu će dobiti dokument sa opisom njegovih individualnih postignuća.

Član 58.

(Posebna diploma o postignutim rezultatima)

- (1) Učeniku završnog razreda osnovne škole koji u toku školovanja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, izdaje se, pored svjedodžbe o završenom osnovnom obrazovanju, u znak priznanja i posebna diploma o postignutim rezultatima.
- (2) Obrazac posebne diplome iz prethodnog stava donosi Ministarstvo.

Član 59.

(Dodjeljivanje pohvala i nagrada učenicima)

Radi podsticanja na što kvalitetniji uspjeh, učeniku koji postiže naročite rezultate u odgojno-obrazovnom procesu i drugim aktivnostima u osnovnoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uslovima i na način utvrđen pravilima osnovne škole.

Član 60.

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, vannastavnim aktivnostima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.
- (2) Odgojno-disciplinske mjere su:
 - a) ukor razrednika,
 - b) ukor odjeljenskog vijeća,
 - c) ukor direktora,
 - d) ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole,
- (3) premještaj učenika u drugu najbližu osnovnu školu uz obrazloženo mišljenje Pedagoškog zavoda, a na osnovu prethodno dostavljene cjelokupne pedagoške dokumentacije za tog učenika.
- (4) Roditelj učenika ima pravo prigovora na odgojno-disciplinsku mjeru nastavničkom vijeću, a za mjeru ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole žalba se upućuje školskom odboru, u roku od sedam dana od dana prijema rješenja.
- (5) Roditelji učenika kome je izrečen ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole dužni su dijete odvesti na psihološku procjenu sposobnosti u

nadležnu zdravstvenu i socijalnu instituciju, s ciljem provođenja produženog pedagoško-psihološkog tretmana i korekcije neprihvatljivih oblika ponašanja, te školi dostaviti nalaz, mišljenje i preporuku stručnjaka koji je izvršio psihološku procjenu.

- (6) Izrečene odgojno-disciplinske mjere povlače snižavanje ocjena iz vladanja.
- (7) Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se, u toku školske godine, ublažiti ili ukinuti.
- (8) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju, posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika, te naknadu počinjene materijalne štete utvrđuje se posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 61. (Vijeće učenika)

- (1) Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju Vijeće učenika, čija je funkcija da: promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi, dostavlja stavove učenika školskom odboru škole, podstiče angažman učenika u radu škole, informiše školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, daju svoj doprinos o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.
- (2) Bliže odredbe o obrazovanju i radu Vijeća učenika iz prethodnog stava, kao i o drugim pravima i obavezama učenika u odgojno-obrazovnom radu, određuju se pravilima škole.

Član 62. (Prava, dužnosti i odgovornosti učenika)

Osnovna škola je obavezna da, na početku školske godine, upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i Pravilima škole.

Član 63. (Evidencija i dokumentacija u osnovnoj školi)

- (1) Osnovna škola vodi evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, odjeljenske knjige, registre i sl.
- (2) Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.
- (3) Svjedodžbe i diplome o završenom obrazovanju, stečene po važećim nastavnim planovima i okvirnim programima i izdate od verifikovanih obrazovnih ustanova, imaju jednak status na cijelom području Kantona.
- (4) Vrijeme obrazovanja u odgovarajućem obrazovnom programu, koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se bez uslovljavanja za nastavak i završetak obrazovanja u tom istom programu na području Kantona.
- (5) Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi, u okviru osnovnog obrazovanja, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu priznaje se za nastavak obrazovanja na području Kantona u skladu s Nastavnim planom i okvirnim programom i drugim uslovima utvrđenim važećim propisima.
- (6) Sadržaj svjedodžbe, uvjerenja, učeničke knjižice i način vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi, bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

POGLAVLJE II. PRAVA I OBAVEZE RODITELJA

Član 64. (Prava i obaveze roditelja)

- (1) Roditelji su odgajatelji svoje djece.
- (2) Roditelji imaju pravo i obavezu starati se o odgoju i obrazovanju svoje djece.
- (3) Pravo je roditelja da, u skladu s njihovim interesima, odaberu obrazovanje koje će njihova djeca sticati, pod uslovom da se takvim izborom ostvaruju odgovarajuće obrazovne potrebe djeteta.
- (4) Roditelji imaju pravo obrazovati djecu u javnoj ili privatnoj školi.
- (5) Privatne škole, u pogledu uslova i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.
- (6) U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.
- (7) Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promovišu predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi kao i na način protivan ovom zakonu.
- (8) Roditelj je, prema zahtjevu i uputstvu škole, obavezan da dijete odvede na dodatne opservacije stručnim licima u nadležnu zdravstvenu i socijalnu instituciju.
- (9) Roditelji koji na inicijativu škole ne odvedu dijete u odgovarajuću ustanovu na dodatne opservacije stručnjacima, podliježu prekršajnoj odgovornosti.

Član 65. (Obaveza upisa i pohađanja škole)

- (1) Roditelji su obavezni svojoj djeci osigurati redovno pohađanje škole tokom perioda obaveznog školovanja.
- (2) U slučaju nemara i neodgovornog odnosa prema ovoj obavezi roditelji podliježu prekršajnoj odgovornosti.
- (3) Pravo i obaveza roditelja je redovno informisanje, konsultovanje i praćenje odgojno-obrazovnog napretka svoje djece.
- (4) Roditelji imaju pravo i obavezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima i putem svojih asocijacija, učestvovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje odgojno-obrazovnog procesa uopće.
- (5) Roditelj, u interesu svoje djece, ima pravo prigovora na odgojno-disciplinsku mjeru u roku od (8) dana, od dana izricanja.

Član 66. (Osnivanje i obaveze Vijeća roditelja)

- (1) Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu pomoći roditeljima, da osnuju Vijeće roditelja.
- (2) Način i procedura osnivanja i rada Vijeća roditelja uređuje se općim aktima škole.
- (3) Vijeće roditelja promoviše interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi, predstavlja stavove roditelja školskom odboru, podstiče angažman roditelja u radu škole, informiše školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,

učestvuje u izradi i realizaciji projekata kojima se potiče i unapređuje odgojno-obrazovni rad u školi.

POGLAVLJE III. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI, SARADNICI I OSTALI RADNICI U ŠKOLI

Član 67.

(Poslovi nastavnika i stručnih saradnika i saradnika)

- (1) Odgojno-obrazovni rad u školi obavljaju nastavnici, stručni saradnici i saradnici.
- (2) Primarni zadatak nastavnika i stručnih saradnika u školi je odgoj i obrazovanje učenika u skladu sa pedagoškim, didaktičkim i metodičkim kriterijima, u okviru utvrđenog Nastavnog plana i okvirnog programa, uvažavajući funkcionalnu kreativnost pedagoškog rada, principe demokratičnosti i ljudskih prava.
- (3) Lica iz stava (1) ovog člana obavljaju sljedeće poslove:
 - a) ostvaruju ciljeve i zadatke obrazovanja i odgoja utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima;
 - b) realizuju Nastavni plan i okvirni program u okviru 40-časovne radne sedmice i godišnjeg programa rada škole;
 - c) izrađuju i realizuju individualne prilagođene programe uz pomoć stručnih saradnika;
 - d) prate i vrednuju uspjeh u učenju i vladanju učenika;
 - e) vode evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnom radu;
 - f) sarađuju sa organom rukovođenja i organom upravljanja škole, roditeljima učenika i međusobno u domenu unapređenja odgoja i obrazovanja;
 - g) učestvuju u radu stručnih organa škole radi unapređivanja djelotvornosti rada škole;
 - h) izvršavaju i druge obaveze po nalogu direktora škole koje proizlaze iz općih akata škole i godišnjeg programa rada škole.
- (4) Nastavnici, stručni saradnici i saradnici dužni su da preduzimaju mjere radi zaštite prava djeteta, te da o svakom kršenju tih prava, posebno o svim oblicima nasilja nad djetetom, odmah obavijeste direktora, pedagoga, roditelje i nadležnu službu socijalne zaštite.

Član 68.

(Uslovi za zasnivanje radnog odnosa nastavnika, stručnih saradnika i saradnika)

- (1) Poslove nastavnika i stručnog saradnika i saradnika može obavljati lice koje osim uslova utvrđenih zakonom, ispunjava i sljedeće uslove:
 - a) ima nivo obrazovanja u skladu sa Nastavnim planom i okvirnim programom, odnosno Pedagoškim standardima za osnovnu školu;
 - b) ima položen stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad;
 - c) da je zdravstveno sposoban za obavljanje poslova nastavnika ili stručnog saradnika.
- (2) Na nastavnika, odnosno stručnog saradnika koji se prima u radni odnos na određeno vrijeme, odnosno u svojstvu pripravnika, ne odnosi se traženi uslov iz stava (1) tačka b), ovog člana.
- (3) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. aprila 1992. godine sa istim stepenom i vrstom školske spreme koja se traži za nastavnike i stručne saradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a na osnovu Zakona o važnosti

javnih isprava u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br.23/04.).

- (4) Za dokazivanje ispunjavanja uslova iz stava (1) tačka c) ovog člana, priznaje se samo ljekarsko uvjerenje koje izdaje ovlaštena zdravstvena ustanova.
- (5) Poslove nastavnika u osnovnoj školi na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja ima školsku spremu definisanu nastavnim planom i okvirnim programom i položen stručni ispit za nastavnika.
- (6) Poslove stručnog saradnika u osnovnoj školi na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja ima školsku spremu definisanu Pedagoškim standardima i položen stručni ispit za stručnog saradnika.

Član 69.

(Profil i stručna sprema nastavnika, stručnih saradnika i saradnika)

- (1) Nastavnim planom i okvirnim programom, u zavisnosti od vrste škole, utvrđuje se profil i stručna sprema nastavnika.
- (2) Nastavnik razredne i predmetne nastave koji izvodi nastavu od I do IX razreda, mora imati višu ili visoku stručnu spremu nastavničkog smjera, odnosno završeno visoko obrazovanje najmanje prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja sa najmanje 180 ECTS bodova.
- (3) U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stavova (1) i (2), ovog člana odlučuje Ministarstvo.

Član 70.

(Stručni saradnici i saradnici)

- (1) Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalne, zdravstvene, bibliotekarske i druge stručne poslove u školi obavljaju stručni saradnici i saradnici sa završenim stepenom i vrstom stručne spreme utvrđenim Pedagoškim standardima, kao i položenim stručnim ispitom.
- (2) Specifične oblike rada u školi namijenjene za djecu sa teškoćama u razvoju obavljaju stručni saradnici i saradnici sa završenim stepenom i vrstom stručne spreme utvrđene Pedagoškim standardima, kao i položenim odgovarajućim stručnim ispitom.

Član 71.

(Ostali radnici u školi)

- (1) Administrativno-finansijske, analitičke, normativno-pravne, personalne, statističke i druge poslove, obavljaju administrativno-finansijski radnici i sekretari sa završenim stepenom i vrstom stručne spreme utvrđenom Pedagoškim standardima.
- (2) Pomoćno-tehničke i druge poslove obavlja pomoćno-tehničko osoblje sa završenim stepenom i vrstom stručne spreme utvrđene Pedagoškim standardima.

Član 72.

(Zapošljavanje u osnovnoj školi)

- (1) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona je dužna u skladu sa Nastavnim planom i okvirnim programom, odnosno Pedagoškim standardima, dostaviti Ministarstvu podatke o potrebama za potpunom upražnjenih radnih mjesta.

- (2) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona dužna je vršiti prijem nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika u školi na osnovu javnog konkursa/oglasa, koji raspisuje školski odbor osnovne škole, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i u skladu sa Okvirnim Programom zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška zaposlenika u osnovnim i srednjim školama, kao i Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona, koje donosi Ministarstvo.
- (3) Konkurs se raspisuje najmanje dva puta u toku školske godine i to prije početka školske godine i prije početka drugog polugodišta i objavljuje u jednom dnevnom ili sedmičnom listu za koji se objektivno može pretpostaviti da je dostupan javnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (4) Ostali radnici primaju se u radni odnos putem javnog oglasa koji se objavljuje u jednom dnevnom ili sedmičnom listu za koji se objektivno može pretpostaviti da je dostupan javnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (5) Izuzetno, radi obezbjeđenja stručne zastupljenosti nastave, odnosno nesmetanog odvijanja odgojno-obrazovnog procesa, a do okončanja postupka po raspisanom konkursu/oglasu, direktor škole može, bez konkursa/oglasa, primiti u radni odnos na određeno vrijeme lice koje ispunjava uslove utvrđene ovim Zakonom, na period ne duži od 60 dana.
- (6) Izuzetno, ako se po okončanju konkursa ne bude moglo izabrati stručno lice, direktor škole može angažovati lice na poslove instruktivne nastave.
- (7) Angažovanje lica iz stava (6) ovog člana se vrši u svojstvu radnika na određeno vrijeme, odnosno na period do kraja polugodišta, u skladu sa posebnim uputstvom koje donosi Ministarstvo.
- (8) Radno-pravni status radnika škole čiji je osnivač Skupština Kantona, koji je ostao djelimično ili u cjelosti bez poslova i radnih zadataka u školi, rješava se u skladu sa ovim zakonom i Okvirnim programom zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška radnika u školama na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (9) Škola čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice vrši prijem radnika na osnovu konkursa/oglasa, u skladu sa uslovima, kriterijima i postupkom utvrđenim općim aktima škole.
- (10) Propisom koji donosi Ministarstvo, uz prethodna usaglašavanja sa ovlaštenim predstavnicima obrazovnog sindikata, bliže se uređuju uslovi, kriteriji i postupak zapošljavanja u školama čiji je osnivač Skupština Kantona.

Član 73.

(Zbrinjavanje tehnološkog viška)

- (1) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona je dužna u skladu sa Pedagoškim standardima dostaviti Ministarstvu podatke o radnicima škole za čijim je radom djelimično ili u cjelosti prestala potreba na nivou škole.
- (2) Škole su dužne, prije raspisivanja konkursa/oglasa, napraviti listu nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i ostalih radnika koji su utvrđeni kao tehnološki višak, prema Okvirnom programu zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška radnika u osnovnim školama na području Zeničko-dobojskog kantona.

Član 74.
(Ljekarski i sistematski pregled radnika)

- (1) Svi radnici u osnovnoj školi moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu, a troškovi sistematskog pregleda padaju na teret osnivača.
- (2) Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je, prema nalazu stručnog ljekara, postalo ovisnik, ne može raditi u osnovnoj školi.
- (3) Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik ili drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, utvrđene od strane ovlaštene zdravstvene ustanove, bit će oslobođen od izvođenja nastave i neposrednog kontakta sa učenicima do izlječenja.
- (4) Podaci o zdravstvenom stanju radnika se moraju koristiti u skladu sa važećim propisima zaštite ličnih podataka.
- (5) Bliže odredbe iz ovog člana regulisat će se Pravilima škole.

Član 75.
(Upućivanje radnika na ocjenu radne sposobnosti)

- (1) U slučaju osnovane sumnje da je radniku škole psihičko ili fizičko zdravlje narušeno u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, na osnovu mišljenja i prijedloga nastavničkog vijeća, Pedagoškog zavoda, koji vrši pedagoško-stručni nadzor, i Inspekcije za oblast obrazovanja, direktor škole donosi odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (2) Na odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti nezadovoljni radnik ima pravo podnijeti žalbu školskom odboru.
- (3) Odluka školskog odbora na podnesenu žalbu je konačna.
- (4) Radnik čija je žalba odbačena ili odbijena, obavezan je na osnovu konačne odluke školskog odbora podvrgnuti se ocjeni radne sposobnosti.
- (5) Troškovi vezani za ocjenu radne sposobnosti padaju na teret škole.
- (6) Radnik škole koji odbije izvršiti odluku iz stava (4) ovog člana, čini povredu radne dužnosti.
- (7) Ako se ocjenom radne sposobnosti od strane ovlaštene ustanove utvrdi da nastavnik ili stručni saradnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obaveze u odgojno-obrazovnom radu ili da drugi radnici ne mogu obavljati poslove na koje su raspoređeni zbog trajno narušenog psihičkog ili fizičkog zdravlja, ponudit će im se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti, ako za to postoje uslovi.
- (8) Radnik iz prethodnog stava ima pravo na obeštećenje u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Član 76.
(Podobnost za rad sa djecom)

- (1) Za rad sa djecom osnovnoškolskog uzrasta nepodoban je radnik škole koji je pravosnažnom presudom osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo protiv ustavnog poretka, protiv čovječnosti i međunarodnog prava, protiv života i tijela, protiv imovine, protiv dostojanstva lica i morala, protiv braka i porodice, protiv službene i druge odgovorne dužnosti, kao i drugih krivičnih djela koji zbog svoje prirode ne

dozvoljavaju rad sa djecom – učenicima, odnosno rad u školi, osim ako je nastupila rehabilitacija po posebnom zakonu.

- (2) Licu iz stava (1) ovog člana, koje je pravosnažnom presudom osuđeno na izdržavanje kazne zatvora u trajanju od najmanje tri mjeseca, otkazat će se ugovor o radu bez obaveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka.

Član 77.

(Privremena suspenzija radnika)

- (1) Radnik škole privremeno se suspenduje sa poslova i radnih zadataka koje vrši ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za djela iz člana 76. stav (1) ovog Zakona, do okončanja krivičnog postupka.
- (2) Radnik škole može se privremeno suspendovati ako postoje osnovi sumnje da je učinio krivično djelo iz člana 76. stav (1) ovog zakona, ili je protiv njega pokrenut disciplinski postupak za težu povredu radne dužnosti, do okončanja istražnog, odnosno disciplinskog postupka.
- (3) Odluku o privremenoj suspenziji donosi direktor škole u skladu sa Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti koji donosi Ministarstvo.
- (4) Tokom suspenzije radnik ima pravo na iznos plate u skladu sa propisima.
- (5) Radniku pripada razlika između primljene plaće i plaće koju bi ostvario da nije suspendovan kao i druga prava iz radnog odnosa koja nije ostvario zbog suspenzije u slučaju:
 - a) da mu ne bude izrečena disciplinska mjera zbog povrede radne dužnosti,
 - b) da je na osnovu pravosnažne sudske odluke krivični postupak protiv njega obustavljen ili je oslobođen optužbe ili je optužba odbijena, ali ne zbog nenadležnosti.
- (6) Postupak utvrđivanja povrede radne dužnosti zaposlenih u školi obavezno će se regulisati Pravilnikom o radu škole.

Član 78.

(Raspored radnog vremena)

- (1) Pravilnikom o radu osnovne škole i godišnjim programom rada škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i ostalih radnika u okviru 40-časovne radne sedmice i korištenje godišnjeg odmora, u skladu sa Pedagoškim standardima.
- (2) Norme sati nastavnika utvrđuju se Pedagoškim standardima.

Član 79.

(Broj časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada)

- (1) Norma časova redovne nastave po predmetima utvrđena je Pedagoškim standardima.
- (2) Neposredni odgojno-obrazovni rad podrazumijeva časove redovne, izborne, dopunske, dodatne i instruktivne nastave, vrijeme za pregled pismenih zadaća, razredništvo, čas odjeljske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti.
- (3) Izuzetno, ukoliko se po okončanju konkursne procedure, nastava nije mogla biti stručno zastupljena, niti se moglo angažovati lice na poslove instruktivne nastave, nastavnik može, po nalogu direktora, raditi više od nastavne norme utvrđene Pedagoškim

standardima do pet nastavnih časova sedmično, i takav rad se smatra prekovremenim radom.

Član 80. (Godišnji odmor)

- (1) Nastavnici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika, koji traje 30 radnih dana, a ostali radnici u skladu sa Pravilnikom o radu škole i Zakonom o radu.
- (2) Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, mogu koristiti godišnji odmor shodno Zakonu o radu.

Član 81. (Prava i obaveze nastavnika, stručnih saradnika i saradnika)

- (1) Pravo i obaveza nastavnika, stručnih saradnika i saradnika je da organizuju i obavljaju neposredan odgojno-obrazovni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stalno se stručno usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene ovim zakonom i aktima škole.
- (2) Stručnu pomoć nastavnicima, stručnim saradnicima i saradnicima pruža Pedagoški zavod kroz savjetodavno-instruktivni rad.
- (3) Ako radnik škole, odnosno drugo lice koje je imenovano na funkciju ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme u školi na području Zeničko-dobojskog kantona, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata.

Član 82. (Pripravnik)

- (1) Pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u zanimanju za koje se obrazovalo radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad.
- (2) Licu koje prvi put zasniva radni odnos na određeno vrijeme u zanimanju za koje se obrazovalo, za puno radno vrijeme pripada iznos plate pripadajućeg radnog mjesta, u skladu sa zakonom i Kolektivnim ugovorom za djelatnost osnovnog obrazovanja za teritorij Zeničko-dobojskog kantona, kao i druge naknade koje nemaju karakter plate.

Član 83. (Lice na stručnom osposobljavanju u školi)

Ako je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno zakonom, odnosno propisani uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja, škola može lice koje završi obrazovanje, za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa zakonom.

Član 84. (Osposobljavanje pripravnika za samostalan rad)

- (1) Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasniva radni odnos u statusu pripravnika ili lice koje je na stručnom osposobljavanju u školi, stiče pravo polaganja stručnog ispita po isteku pripravničkog staža koji traje 9 mjeseci.
- (2) Program stažiranja pripravnika, polaganje stručnog ispita, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, školu u kojoj će se održati nastavni sat – praktični dio stručnog ispita,

način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim o oblicima, načinu i programu stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, kao i vođenje evidencije o položenim stručnim ispitima, bliže se uređuje Pravilnikom o polaganju stručnog ispita i kontinuiranom stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi koji donosi Ministarstvo.

- (3) Za osposobljavanje pripravnika za samostalan odgojno-obrazovni rad odgovorni su direktor škole i mentor.

Član 85.

(Verifikovanje nastave nastavnika, stručnog saradnika i saradnika)

- (1) Verifikovanje nastave nastavnika, aktivnosti stručnog saradnika i saradnika za vrijeme osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad vrši mentor.
- (2) Do momenta sticanja uslova za samostalan odgojno-obrazovni rad nastavnik, stručni saradnik i saradnik radi uz instrukcije i pod nadzorom mentora.

Član 86.

(Praćenje i vrednovanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika)

- (1) Rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika prati se i vrednuje kontinuirano, a ocjena rada se utvrđuje jedanput u četiri godine.
- (2) Rezultati vrednovanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi omogućavaju sticanje zvanja pod odgovarajućim uslovima.
- (3) Postupak praćenja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi, vrednovanja rada, te sticanja zvanja na osnovu vrednovanja i vođenje dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisom koje donosi Ministarstvo.

Član 87.

(Prestanak rada nastavnika)

- (1) Nastavnik može izgubiti pravo na rad u nastavi ako Nastavničko vijeće, Pedagoški zavod ili Inspekcija za oblast obrazovanja, (u daljem tekstu: *Inspekcija za oblast obrazovanja*), utvrdi da nastavnik ne izvršava svoje obaveze u skladu sa Nastavnim planom i okvirnim programom, ovim Zakonom, te drugim aktima škole.
- (2) U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredni odgojno-obrazovni rad osnovna škola može takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke, koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.
- (3) Nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, a nije raspoređen na druge poslove, ostvaruje svoja prava u skladu sa Zakonom o radu.

DIO ČETVRTI - NADZOR NAD RADOM OSNOVNE ŠKOLE

Član 88.

(Nadzor)

- (1) Nadzor u smislu ovog Zakona podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada osnovne škole, inspekcijski nadzor i pedagoško-stručni nadzor.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada osnovne škole i inspekcijski nadzor vrši Inspekcija za oblast obrazovanja Ministarstva za obrazovanje nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor nad radom osnovne škole vrši Pedagoški zavod.

Član 89.

(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor odnosi se na:
 - a) postojanje propisanih uslova za rad odgojno-obrazovnih ustanova i drugih pravnih lica koja obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu odgojno-obrazovne ustanove);
 - b) ostvarivanje odgojno-obrazovne, odnosno nastavne djelatnosti;
 - c) upotreba nastavnih planova i programa, udžbenika i drugih nastavnih sredstava;
 - d) uslove za upis u odgojno-obrazovnu ustanovu;
 - e) vođenje propisane evidencije i dokumentacije;
 - f) primjenu odgojno-disciplinskih mjera prema učenicima.
- (2) Nadzor nad primjenom propisa o radu (zaključivanje ugovora u radu, otkazivanje ugovora o radu i prestanak radnih odnosa, ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti iz radnog odnosa) vrši inspekcija rada.
- (3) Inspekcijski nadzor u osnovnoj školi obavlja se najmanje dva puta u toku školske godine.
- (4) Izvještaj o izvršenom inspekcijskom nadzoru nadležna inspekcija dostavlja Ministarstvu, a zapisnike o obavljenom inspekcijskom nadzoru direktoru škole i školskom odboru.

Član 90.

(Pedagoško-stručni nadzor)

- (1) Pedagoško-stručni nadzor obuhvata aktivnosti nadzora nad procesom planiranja i programiranja rada škole, organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, te nadzor nad radom direktora i pomoćnika direktora osnovne škole radi unapređenja odgojno-obrazovnog rada škole.
- (2) Pedagoško-stručni nadzor u osnovnoj školi obavlja Pedagoški zavod.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:
 - a) praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i okvirnog programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada;
 - b) praćenje, proučavanje i analizu sistema obrazovanja i odgoja, te predlaganje mjera za njegovo unapređenje i razvoj;
 - c) praćenje i unapređenje nastavne tehnike i tehnologije, organiziranje, obuku i usavršavanje nastavnika, stručnih saradnika i saradnika za primjenu novih nastavnih metoda i nove nastavne tehnologije, te izdavanje publikacija iz oblasti nastavne teorije i prakse;
 - d) praćenje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora osnovne škole;
 - e) pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizaciji odgojno-obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika.
- (4) Pedagoško-stručni nadzor u osnovnoj školi obavlja se najmanje dva puta u toku školske godine: na kraju prvog polugodišta tekuće školske godine i na kraju školske godine.
- (5) Tokom obavljanja pedagoško-stručnog nadzora sačinjava se zapisnik.
- (6) Pedagoško-stručni nadzor u osnovnoj školi odvija se u skladu sa pravilnikom kojeg donosi Ministarstvo.
- (7) O obavljenom pedagoško-stručnom nadzoru Pedagoški zavod podnosi zbirni izvještaj Ministarstvu.

Član 91.
(Obaveza škole pri vršenju nadzora)

- (1) Škola je dužna da omogući nesmetano vršenje inspeksijskog nadzora i pedagoško-stručnog nadzora, kao i uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi u skladu s predmetom nadzora.
- (2) Inspeksijski nadzor se odvija uz prisustvo direktora škole.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor se odvija uz prisustvo direktora škole i pomoćnika direktora škole.
- (4) Škola je dužna da zapisnike i izvještaje o obavljenom nadzoru odlaže u arhivu na način koji je definisan propisima kojima se tretira pojedini oblik nadzora u školi.

DIO PETI – ORGAN UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA I
STRUČNI ORGANI U ŠKOLI

Član 92.
(Organ upravljanja i organ rukovođenja)

- (1) Organ upravljanja u osnovnoj školi je školski odbor.
- (2) Organ rukovođenja u osnovnoj školi je direktor.

POGLAVLJE I . ŠKOLSKI ODBOR

Član 93.
(Sastav i imenovanje članova školskog odbora)

- (1) Školski odbor osnovne škole, kao javne ustanove, broji pet članova i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik lokalne zajednice, jedan predstavnik Vijeća roditelja učenika osnovne škole na prijedlog Vijeća roditelja i dva predstavnika škole koji se biraju iz reda nastavnika, stručnih saradnika i saradnika škole na prijedlog Nastavničkog vijeća.
- (2) Predstavnik osnivača:
 - a) treba da ima najmanje VI stepen stručne spreme (ili završen najmanje dodiplomski visokoškolski studij ili stručni studij na kojem se stiče najmanje 180 ECTS bodova);
 - b) ne može biti direktor škole registrovane u Kantonu;
 - c) ne može biti državni službenik/namještenik Ministarstva.
- (3) Školski odbor po svom sastavu treba, u pravilu, odražavati etnički sastav učenika i roditelja, radnika te škole i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje, a u skladu sa posljednjim objavljenim popisom stanovništva u Bosni i Hercegovini.
- (4) Članove školskog odbora škole kao javne ustanove, na osnovu raspisanog javnog oglasa, konačno imenuje i razrješava Vlada Kantona na način i u postupku propisanom Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13), kao i Pravilnikom o radu školskog odbora osnovne škole.
- (5) U proceduri koja prethodi postupku imenovanja članova školskog odbora, kandidati za članove školskog odbora iz reda roditelja, odnosno staratelja i radnika škole obavezni su u pisanom obliku imati većinsku podršku Vijeća roditelja škole, odnosno većinsku podršku pribavljenu na proširenoj sjednici Nastavničkog vijeća škole, koje čine svi radnici škole.

- (6) Predsjednika i članove školskog odbora osnovne škole kao javne ustanove konačno imenuje i razrješava Vlada Kantona u skladu sa kriterijima koje donosi Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva, a predsjednika i članove školskog odbora osnovne škole u privatnom vlasništvu, imenuje i razrješava osnivač.
- (7) Isto lice može biti predsjednik ili član samo u jednom školskom odboru odgojno-obrazovne ustanove na području Kantona.
- (8) Član školskog odbora ne može biti osoba za koju se u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije utvrdi da je: ovisnik o opijatima, kao i osoba koja boluje od duševne bolesti, a što je bliže uređeno Pravilnikom iz stava (4) ovog člana.
- (9) U slučaju kada je protiv osobe koja je član školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Krivični zakon) može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, škola je obavezna obavijestiti o tome osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih lica do okončanja krivičnog postupka.
- (10) Osobama iz stava (9) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (9) ovog člana, škola je obavezna obavijestiti osnivača, odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješenju.
- (11) U školskom odboru se ne mogu angažovati lica koja su izabrani dužnosnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, u smislu Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/08), kao i lica iz člana 5., Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13).

Član 94. **(Nadležnost školskog odbora)**

- (1) Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa osnovne škole i brine se o zakonitom radu škole, organa rukovođenja i stručnih organa škole.
- (2) Nadležnosti školskog odbora su:
 - a) izbor nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
 - b) izbor i konačno imenovanje i razrješenje direktora škole;
 - c) rješavanje u drugom stepenu i donošenje konačne odluke po svim podnesenim prigovorima i žalbama;
 - d) odlučivanje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji odgojno-obrazovni rad;
 - e) razmatranje i donošenje godišnjeg programa rada škole za tekuću godinu i izvještaja o realizaciji godišnjeg programa rada za prethodnu školsku godinu;
 - f) donošenje odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja osnovne škole;
 - g) razmatranje ostvarenje godišnjeg programa rada škole i realizaciju Nastavnog plana i okvirnog programa;
 - h) usvajanje pravila škole i drugih akata osnovne škole;
 - i) odlučivanje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika na rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
 - j) postupanje po žalbi učenika, odnosno roditelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz člana 60. ovog zakona;

- k) donošenje odluke o raspisivanju javnog konkursa;
 - l) postupanje po žalbama i prigovorima kandidata po javnom konkursu;
 - m) postupanje po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad direktora škole;
 - n) podnošenje godišnjeg izvještaja o rezultatima rada osnovne škole Ministarstvu;
 - o) imenovanje svih komisija za poslove iz svoje nadležnosti, a u skladu s Pravilima škole;
 - p) razmatranje prijedloga odluka i preporuka koji se upute školskom odboru s ciljem preduzimanja odgovarajućih mjera;
 - r) donošenje općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i drugih općih akata u skladu sa relevantnim propisima.
- (3) Školski odbor je nadležan za odlučivanje u drugom stepenu po žalbama i prigovorima na odluke direktora škole na koje je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i drugih radnika škole.
- (4) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih u stavovima (2) i (3) ovog člana, obavlja i sljedeće:
- a) razmatra odluke i preporuke nastavničkog vijeća, sindikata i preduzima odgovarajuće mjere;
 - b) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem;
 - c) razmatra i odobrava službena putovanja direktora škole;
 - d) u vanrednim situacijama kada je direktor spriječen da obavlja dužnost, a škola nema pomoćnika direktora, uz saglasnost Ministarstva, imenuje nastavnika ili stručnog saradnika koji ispunjava uslove za direktora koji će obavljati poslove i radne zadatke direktora, sve dok traje takva objektivna spriječenost;
 - e) vrši i druge poslove u skladu s relevantnim propisima i pravilima škole.
- (5) Ukoliko Osnivač ne prihvati izvještaj o radu školskog odbora iz stava (2) ovog člana i ako školski odbor ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, odnosno nedostataka ili ako školski odbor postupi suprotno aktima suda, Ministarstva ili nadležne inspekcije, Ministarstvo pokreće proceduru razrješenja školskog odbora, koja se provodi u skladu s članom 96. ovog Zakona.

Član 95. **(Rad školskog odbora)**

- (1) Način rada školskog odbora reguliše se Pravilnikom o formiranju i radu školskih odbora osnovne škole.
- (2) Odluke školskog odbora su valjane ako za njih glasa većina od ukupnog broja imenovanih članova školskog odbora.
- (3) Obavljanje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.
- (4) Školski odbor bira se na period od 4 godine sa mogućnošću jednog reizbora.
- (5) Procedure za imenovanje članova školskog odbora počinju najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata.
- (6) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva direktor škole najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o imenovanju članova školskog odbora.
- (7) Ministarstvo donosi Pravilnik o formiranju i radu školskih odbora osnovne škole.

Član 96.
(Razrješenje članova školskog odbora)

- (1) Status člana školskog odbora prestaje istekom mandata.
- (2) Mandat člana školskog odbora iz reda roditelja, člana iz reda radnika škole i predstavnika lokalne zajednice škole prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana prestanka statusa redovnog učenika čiji je on roditelj, odnosno prestanka statusa radnika u datoj školi, odnosno isteka mandata predstavnika lokalne zajednice, kao i donošenja odluke Nastavničkog vijeća i Vijeća roditelja o razrješenju članova školskog odbora.
- (3) Odmah nakon nastupanja okolnosti iz stavova (1) i (2) ovog člana, osnovna škola je obavezna provesti proceduru popune te pozicije i o tome obavijestiti Ministarstvo, a ako je istekao mandat predstavniku osnivača ili predstavniku lokalne zajednice, Vlada Kantona popunjava tu poziciju.
- (4) Vlada Kantona će razriješiti članove školskog odbora, odnosno školski odbor i prije isteka mandata u slučajevima:
 - a) kada se utvrdi da član ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju škole i pravilima osnovne škole i pravilnikom kojim se reguliše rad školskog odbora;
 - b) kada se utvrdi da školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju škole, pravilima osnovne škole, pravilnikom kojim se reguliše rad školskog odbora, odnosno ako ne postupi po naloženim instrukcijama Ministarstva, kao i u drugim slučajevima predviđenim pravilima osnovne škole.
- (5) Odluku o razrješenju školskog odbora, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, donosi Vlada Kantona, te u skladu sa zakonom imenuje, na kraći period, školski odbor, najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga.
- (6) U slučaju razrješenja člana školskog odbora, odnosno razrješenja školskog odbora iz stava (1) i stava (4) ovog člana, mandat novom članu, odnosno školskom odboru traje do isteka mandata razrješenog člana, odnosno razrješenog školskog odbora.
- (7) Članovi školskog odbora koji su razrješeni u slučajevima utvrđenim u stavu (4) ovog člana, ne mogu biti ponovo imenovani u školske odbore osnovnih i srednjih škola Kantona.
- (8) Evidenciju ovih lica vodi Ministarstvo.

POGLAVLJE II. DIREKTOR OSNOVNE ŠKOLE

Član 97.
(Opći uslovi za obavljanje poslova direktora škole)

- (1) Osnovnom školom rukovodi direktor škole.
- (2) Za direktora osnovne škole može biti imenovana osoba koja, osim općih, ispunjava i sljedeće uslove:
 - a) da u pogledu stručne spreme ispunjava uslove za nastavnika u osnovnoj školi, odnosno stručnog saradnika u osnovnoj školi;
 - b) da ima najmanje 5 godina radnog staža na poslovima u nastavi, odnosno odgojno-obrazovnom procesu, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima organizacije odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi o čemu posjeduje mjerljive pokazatelje, odnosno relevantnu dokumentaciju;
 - c) da ima najmanje VI stepen stručne spreme, odnosno završen studij po Bolonjskom sistemu (najmanje 180 ECTS bodova);

- d) kao i druge posebne uslove propisane pravilnikom iz stava (3) ovog člana.
- (3) Direktora osnovne škole kao javne ustanove, čiji je osnivač Skupština Kantona, imenuje školski odbor, na osnovu raspisanog javnog konkursa (najmanje tri mjeseca prije isteka tekućeg mandata i uz obavijest Ministarstvu), uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona izabranom kandidatu, na način i u proceduri propisanoj Pravilnikom o izboru i imenovanju direktora osnovne škole.
- (4) U slučaju da predloženi kandidat ne dobije saglasnost Vlade Kantona, školski odbor će imenovati vršioca dužnosti direktora na period od najduže 6 mjeseci, uz obavezu da se raspiše novi konkurs.

Član 98.

(Posebni uslovi za obavljanje poslova direktora škole)

- (1) Prilikom prijave na konkurs za izbor i imenovanje direktora škole, odnosno prilikom imenovanja pomoćnika direktora, kandidati su dužni dostaviti:
- a) ovjerenu i potpisanu izjavu da nisu članovi tijela ili organa niti jedne političke stranke, te da za sve vrijeme obnašanja povjerenih javnih dužnosti neće politički djelovati u smislu postupanja po datim političkim uputstvima ili preporukama, smjernicama i komentarima političkih stranaka, javnog angažovanja u radu stranačkih tijela ili organa, učešća u organizovanju javnih političkih istupa uključujući i javna istupanja na političkim skupovima stranaka ili njihovih organa i tijela, kao i svim drugim oblicima javnog podržavanja iznesenih stavova političkih stranaka, a na osnovu kojih bi se u javnosti ili školi, mogla dovesti u pitanje njihova opredjeljena politička nepristrasnost;
 - b) ovjerenu i potpisanu izjavu da nisu u bilo kakvom srodstvu sa članovima školskog odbora.
- (2) Sve prijave, odnosno informacije o političkom djelovanju potpisnika Izjave iz prethodnog stava, dostavljaju se Komisiji koju imenuje Vlada Zeničko-dobojskog kantona, a koja se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik i to: dva člana imenovana na prijedlog skupštinske Komisije za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, jednog člana imenovanog na prijedlog Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja u Federaciji Bosne i Hercegovine, jednog člana imenovanog na prijedlog Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture BiH, te jednog člana iz Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, imenovanog na prijedlog Ministra pomenutog Ministarstva, koja će razmotriti sve navode iz dostavljene prijave i svoje mišljenje o istoj dostaviti kantonalnoj inspekciji za obrazovanje i nauku, na daljnje postupanje.
- (3) Vlada Kantona daje saglasnost za kandidata kojeg predloži školski odbor, a koji ispunjava uslove konkursa i kriterije iz pravilnika koji donosi Ministarstvo.
- (4) U proceduri koja prethodi postupku izbora i imenovanja direktora škole, članovi školskog odbora iz reda roditelja i radnika škole obavezni su podržati obrazložen prijedlog Vijeća roditelja, odnosno radnika koji se dobija neposrednim i tajnim izjašnjavanjem svih zainteresovanih članova Vijeća roditelja na sjednici Vijeća roditelja, odnosno radnika na sjednici Nastavničkog vijeća u proširenom sastavu.
- (5) Direktora osnovne škole čiji osnivač nije Skupština Kantona imenuje školski odbor na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost osnivača.
- (6) Direktor osnovne škole se imenuje na period od četiri godine sa mogućnošću još jednog uzastopnog mandata u toj osnovnoj školi.

- (7) Postupak izbora i imenovanja direktora škole školski odbor sprovodi uz poštivanje načela zakonitosti, otvorenosti i transparentnosti, kvalitete, zastupljenosti pri zapošljavanju i nezavisne provjere, u skladu sa važećim zakonima.
- (8) Nadzor nad sprovođenjem procedure izbora i imenovanja direktora škole provodi Ministarstvo.
- (9) Na prava i obaveze radnika koji su imenovani za direktora škole primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora za djelatnost osnovnog obrazovanja, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim Zakonom.
- (10) Za direktora osnovne škole i vršioca dužnosti direktora osnovne škole ne može se konačno imenovati:
 - a) osoba za koju se u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije utvrdi da boluje od duševne bolesti, da je ovisnik o alkoholu i drugim opijatima, a što će se preciznije urediti Pravilima škole;
 - b) osoba protiv koje je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više;
 - c) osoba protiv koje je pokrenut krivični postupak;
 - d) osoba koja nije dobila saglasnost Vlade Kantona.
- (11) Pitanja imenovanja i razrješenja direktora škola preciznije se uređuju Pravilima škole i Pravilnikom kojeg donosi Ministarstvo.

Član 99.

(Prava i obaveze direktora škole)

- (1) Direktor škole je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad škole.
- (2) Direktor škole, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim Zakonom, obavlja i sljedeće poslove:
 - a) priprema nacrt godišnjeg programa rada škole nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje;
 - b) planira rad, saziva i vodi sjednice odjeljenskih i nastavničkih vijeća;
 - c) predlaže okvirni finansijski plan škole i odgovoran je za praćenje realizacije usvojenog finansijskog plana škole;
 - d) odlučuje o raspoređivanju nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika osnovne škole na određene poslove i zadatke u skladu sa njihovom stručnom spremom/zvanjem i rezultatima rada;
 - e) u skladu s odredbama ovog zakona vrši izbor i postavljenje ostalih radnika i s njima zaključuje ugovor o radu;
 - f) brine se o zbrinjavanju tehnološkog viška radnika u skladu sa odredbama ovog Zakona kao i posebnog propisa za zbrinjavanje mogućeg tehnološkog viška;
 - g) osigurava uslove za stručno usavršavanje nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, te stručno osposobljavanje ostalih radnika u školi;
 - h) brine se o sigurnosti i zdravlju, te o pravima, obavezama i interesima učenika i radnika škole;
 - i) sarađuje s učenicima i roditeljima, odnosno starateljima učenika;
 - j) predlaže školskom odboru pravila škole i druge opće akte;
 - k) evaluira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u školi;

- l) posjećuje redovnu nastavu i ostale oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada u školi;
- m) poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obaveza iz radnog odnosa;
- n) sarađuje s osnivačem škole, Ministarstvom i Pedagoškim zavodom, te drugim ustanovama i drugim organima od značaja za realizaciju planiranog odgojno-obrazovnog procesa, odnosno rad osnovne škole kojom rukovodi;
- o) za svaku školsku godinu utvrđuje raspored nastavnika i drugih radnika škole na određene poslove, u skladu s općim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi;
- p) utvrđuje raspored radnog vremena svih radnika škole u skladu sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorima;
- r) predlaže raspored časova Nastavničkom vijeću;
- s) rješava u prvom stepenu po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika u školi;
- t) rješava u prvom stepenu po žalbama i prigovorima roditelja, odnosno staratelja učenika;
- u) odgovoran je za izvršenje uputstava, upozorenja i instrukcija Ministarstva, Inspekcije za oblast obrazovanja u slučaju neprimjerenog ponašanja nastavnika i stručnih saradnika i drugih radnika i njihovog negativnog uticaja na učenike i ostale radnike škole;
- v) provodi odluke školskog odbora i Nastavničkog vijeća;
- z) podnosi Školskom odboru izvještaje o rezultatima rada;
- aa) vrši i druge poslove utvrđene Zakonom, podzakonskim aktima i pravilima škole.

Član 100. **(Prava direktora škole iz radnog odnosa)**

- (1) Radnik škole, odnosno drugo lice koje je konačno imenovano na funkciju direktora škole, a koji ima važeći zaključeni ugovor o radu na neodređeno vrijeme, svoj radno-pravni status na dužnosti direktora škole, ostvaruje na osnovu posebnog rješenja o postavljenju na mandat od četiri godine, a koje na osnovu prethodne odluke školskog odbora o konačnom imenovanju, donosi predsjednik školskog odbora.
- (2) Ako radnik škole, odnosno drugo lice koje je imenovano na funkciju direktora iz stava (1) ovog člana ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme u školi na području Zeničko-dobojskog kantona, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata.
- (3) Zahtjev iz stava (2) ovog člana radnik škole, u pisanoj formi, podnosi školskom odboru u roku od 30 dana od donošenja rješenja iz stava (1) ovog člana.
- (4) Radnik škole, odnosno drugo lice koje je imenovano na funkciju direktora škole iz stava (1) ovog člana, ima se pravo vratiti na rad u školu u kojoj je prethodno radio, ako se na te poslove vrati u roku od 30 dana od dana prestanka obavljanja poslova direktora o čemu podnosi pisani zahtjev školskom odboru ili mu u protivnom, prestaje radni odnos.
- (5) Ako je za sticanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, radniku škole, odnosno drugom licu koje je imenovano na funkciju direktora škole iz stava (1) ovog člana, nakon povratka na rad, period mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekidno trajanje radnog odnosa.
- (6) Radnika škole iz stava (1) ovog člana, do povratka na poslove za koje mu miruju prava i obaveze iz radnog odnosa u školi u kojoj ima zaključen ugovor o radu, zamjenjuje

osoba u radnom odnosu koji se zasniva isključivo na određeno vrijeme, bez mogućnosti promjene u radni odnos na neodređeno vrijeme po ovom osnovu.

- (7) Na prava i obaveze radnika škole, odnosno drugog lica koje je imenovano na funkciju direktora škole iz stava (1) ovog člana, primjenjuju se odredbe zakona i važećih kolektivnih ugovora, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim Zakonom.
- (8) Postupak praćenja rada direktora i pomoćnika direktora u osnovnoj školi, vrednovanja rada, te napredovanja i vođenje dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisom koje donosi Ministarstvo.

Član 101. **(Prestanak dužnosti direktora škole)**

- (1) Dužnost direktora škole prestaje:
 - a) istekom mandata;
 - b) na lični zahtjev;
 - c) razrješenjem;
 - d) ako je, zbog provođenja odluke ili akta koje je donio, došlo do povrede prava radnika ili imovine osnovne škole, ako je njegovim odnosom nanесena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima ili društvenoj zajednici;
 - e) sticanjem uslova za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju i
 - f) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima škole.
- (2) Konačnu odluku o prestanku dužnosti direktora škole donosi školski odbor u okviru svojih nadležnosti, a u izuzetnim slučajevima nepostupanja po datim uputama i smjernicama Ministarstva, i na obrazloženi prijedlog Ministra.

Član 102. **(Razrješenje direktora škole)**

- (1) Školski odbor je obavezan razriješiti direktora prije isteka mandata ako:
 - a) se utvrdi da ne izvršava obaveze iz ovog Zakona;
 - b) se utvrdi u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije da boluje od zarazne ili duševne bolesti, da je ovisnik o alkoholu i drugim opijatima, a što će se preciznije urediti Pravilima škole;
 - c) bude osuđen na izdržavanje kazne zatvora u trajanju dužem od tri mjeseca sa danom stupanja na izdržavanje kazne;
 - d) ako mu je izrečena mjera bezbjednosti, odgojna ili zaštitna mjera u trajanju dužem od tri mjeseca – početkom primjene te mjere;
 - e) se utvrdi da je škola odnosno direktor odgovoran za prekršaj iz ovog Zakona;
 - f) se utvrdi da škola ne ostvaruje utvrđeni Nastavni plan i okvirni program ili ga ostvaruje s utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima;
 - g) direktor ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za oblast obrazovanja za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka ili ako direktor postupi suprotno aktima suda, Ministarstva, Pedagoškog zavoda ili nadležne inspekcije za oblast obrazovanja;
 - h) školski odbor ili Ministarstvo utvrdi da nesavjesno i nestručno obavlja poslove direktora;
 - i) postupajući suprotno Zakonu i podzakonskim aktima, onemogućuje rad stručnih organa škole i rad školskog odbora;
 - j) dostavi Ministarstvu netačne podatke o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika;

- k) fizički kažnjava, omalovažava i vrijeđa ličnost učenika, radnika i roditelja, ili neprimjerenim ponašanjem narušava ugled škole, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini, a što se preciznije uređuje Pravilnikom o kućnom redu s etičkim kodeksom koji donosi Ministarstvo;
 - l) se u toku mandata utvrdi da ne ispunjava uslove ili se utvrdi da je predao dokumente ili izjave tokom postupka prijave na javni konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni;
 - m) i u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.
- (2) U slučaju kršenja zakona, profesionalne nekompetentnosti ili nemarnosti, školski odbor je obavezan po hitnom postupku suspendovati direktora, do konačnog rješenja u skladu sa zakonom.
 - (3) Suspendovani direktor ostvaruje prava u skladu sa zakonom i važećim kolektivnim ugovorima.
 - (4) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, škola je obavezna obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka.
 - (5) Dok traje postupak razrješenja direktora iz stava (1) ovog člana, školski odbor je dužan suspendovati direktora škole do okončanja postupka u skladu sa zakonom.
 - (6) Za vrijeme suspenzije direktora škole školski odbor će ovlastiti nastavnika ili stručnog saradnika škole koji ispunjava uslove iz člana 97., stav (2) ovog Zakona da obavlja poslove iz nadležnosti direktora, koji ne trpe odlaganje.
 - (7) Direktor koji je razrješen prije isteka mandata iz razloga navedenih u stavu (1) i stavu (2) ovog člana, ne može biti ponovo imenovan za direktora škole ili vršioca dužnosti direktora škole.
 - (8) Ministarstvo može predložiti školskom odboru osnovne škole da direktora osnovne škole razriješi i prije isteka vremena na koje je imenovan ako školski odbor ne prihvati izvještaj direktora iz člana 99, stav 2, tačka aa), ovog Zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u odgojno-obrazovnom radu osnovne škole.
 - (9) Način i procedure razrješenja direktora škole bliže se uređuje Pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Član 103. **(Vršilac dužnosti direktora škole)**

- (1) Vršilac dužnosti direktora škole imenuje se u slučajevima propisanim zakonom.
- (2) Ukoliko direktor škole nije imenovan, odnosno ukoliko je razrješen prije isteka mandata, školski odbor će po hitnom postupku iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole imenovati vršioca dužnosti direktora škole na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja, i u roku od 30 dana raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora škole, o čemu obavještava Ministarstvo.
- (3) U slučaju privremene spriječenosti direktora da obavlja poslove, a nije uspio ovlastiti osobu koja će obavljati poslove direktora škole koja ne trpi odlaganje, školski odbor će ovlastiti osobu iz reda nastavnika i stručnih saradnika koji će obavljati poslove direktora škole.
- (4) Vršilac dužnosti se imenuje na period najduže od 6 mjeseci, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
- (5) Osnivač osnovne škole u privatnoj svojini imenuje direktora škole bez saglasnosti Vlade Kantona, a u skladu sa pravilima škole i uslovima iz člana 97. i 98. ovog Zakona.

- (6) Ako osoba imenovana za vršioca dužnosti direktora škole ima zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme, na njezin će podneseni zahtjev u pisanoj formi, mirovati prava iz radnog odnosa u školi prije imenovanja, u periodu u kojem će obavljati poslove direktora škole.
- (7) Vršilac dužnosti direktora škole ima sva prava i obaveze kao i direktor škole, pri čemu se mandat vršioca dužnosti ne smatra prekidom mandata u odnosu na dva prethodna uzastopna mandata direktora te škole.

Član 104.
(Pomoćnik direktora škole)

- (1) Osnovna škola, u skladu sa Pedagoškim standardima, može na poslovima rukovođenja, općim aktom, utvrditi i poslove pomoćnika direktora škole.
- (2) Izbor pomoćnika direktora škole vrši školski odbor, na prijedlog direktora škole, iz reda nastavnika i stručnih saradnika te škole i uz saglasnost Ministarstva, koja se pribavlja svake školske godine, za narednu školsku godinu.
- (3) Za pomoćnika direktora škole može se imenovati lice koje ispunjava iste uslove kao i direktor škole.
- (4) Postupak izbora pomoćnika direktora škole, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Član 105.
(Stručni organi)

- (1) U školi postoje sljedeći stručni organi:
 - a) Nastavničko vijeće, koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni saradnici;
 - b) Odjeljenjsko vijeće, koje čine nastavnici koji izvode nastavu u tom odjeljenju i
 - c) Stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.
- (2) Način rada stručnih organa reguliše se Poslovníkom o radu stručnih organa.

Član 106.
(Nastavničko vijeće)

- (1) Radom Nastavničkog vijeća rukovodi direktor osnovne škole.
- (2) Nastavničko vijeće obavlja sljedeće poslove:
 - a) donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada;
 - b) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada škole;
 - c) prati ostvarivanje Nastavnog plana i okvirnog programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj školskom odboru;
 - d) razmatra realizaciju Nastavnog plana i okvirnog programa s posebnim osvrtom na postignuća učenika kao i na kontinuitet ocjenjivanja učenika;
 - e) utvrđuje prijedlog programa stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, program rada stručnih organa i komisija i razmatra realizaciju istih;
 - f) vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u radnoj sedmici;
 - g) vrši izbor razrednika;
 - h) analizira uspjeh učenika i rad odjeljenjskih vijeća;
 - i) određuje rukovodioce odjeljenjskih vijeća i stručnih aktiva;
 - j) analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;
 - k) imenuje komisije za polaganje ispita;

- l) razmatra izvještaj o polaganju ispita;
- m) razmatra izvještaj o izvršenom pedagoško-stručnom nadzoru;
- n) odobrava učeniku škole završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
- o) stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika;
- p) stara se o zajednici učenika škole;
- r) razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke;
- s) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
- t) imenuje komisiju za upis učenika u prvi razred osnovne škole;
- u) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i aktima škole.

Član 107.

(Odjeljsko vijeće)

- (1) Odjeljskim vijećem rukovodi direktor, pomoćnik direktora, pedagog ili razrednik po ovlaštenju direktora.
- (2) Odjeljsko vijeće obavlja slijedeće poslove:
 - a) analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
 - b) prati razvoj učenika i na osnovu toga predlaže izbor programa primjerenih sposobnostima učenika;
 - c) odlučuje o programima za učenike s posebnim obrazovnim potrebama i o oblicima rada koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini, za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno;
 - d) usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu;
 - e) utvrđuje zaključne ocjene učenika iz učenja i vladanja od VI do IX razreda;
 - f) izriče i drugim organima predlaže odgojno-disciplinske mjere prema učenicima;
 - g) analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada u odjeljenju;
 - h) obavlja i druge poslove utvrđene Pravilima škole.

Član 108.

(Stručni aktiv)

- (1) U školi se obrazuju Stručni aktivni, čiji su članovi nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Stručnim aktivom rukovodi predsjednik stručnog aktiva.
- (3) Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:
 - a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređenje;
 - b) usaglašava kriterije ocjenjivanja;
 - c) predlaže izmjene Nastavnog plana i okvirnog programa u skladu s tehnološkim razvojem i dostignućima u toj oblasti;
 - d) daje prijedlog direktoru u vezi s podjelom predmeta na nastavnike;
 - e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika;
 - f) obavlja i druge poslove utvrđene Pravilima škole.
- (4) Način rada stručnih organa regulira se poslovníkom o radu stručnih organa škole.
- (5) Bliže odredbe o radu stručnih organa i rada razrednika u osnovnoj školi sastavni su dio Pravila škole.

Član 109.

(Aktiv direktora osnovnih škola)

- (1) S ciljem uspostavljanja uzajamne saradnje, razmjene iskustava u pogledu dogovora o nastavnim metodama, primjerima dobre prakse i ostalim aktivnostima vezanim za unapređenje nastavnog procesa može se formirati aktiv direktora.
- (2) Aktiv direktora može se formirati za jednu ili više općina, a čine ga direktori osnovnih škola sa područja jedne ili više općina/grada.
- (3) Aktom o formiranju aktiva direktora utvrđuje se sastav, djelokrug rada i ostali poslovi aktiva direktora.
- (4) Aktiv direktora donosi poslovnik o radu uz saglasnost Ministarstva.
- (5) Aktiv direktora iz stava 2., ovog člana mogu formirati Aktiv direktora osnovnih škola Zeničko-dobojskog kantona, koji nema svojstvo pravnog lica.

DIO ŠESTI - POTREBE I INTERESI KANTONA U OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Član 110.

(Potrebe i interesi Kantona u osnovnom odgoju i obrazovanju)

Potrebe i interesi Kantona u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog Zakona, su:

- a) osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovnim osnovnim školama;
- b) osnovno obrazovanje i odgoj učenika u paralelnim osnovnim školama;
- c) osnovno obrazovanje odraslih;
- d) osnovno obrazovanje i odgoj učenika sa posebnim obrazovnim potrebama;
- e) dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnim osnovnim školama, paralelnim osnovnim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama;
- f) stručno usavršavanje nastavnika;
- g) definisanje udžbeničke politike.

Član 111.

(Sticanje sredstava za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona)

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona iz člana 110. ovog Zakona stižu se na način utvrđen Zakonom o ustanovama.

Član 112.

(Sticanje prihoda u osnovnoj školi)

- (1) Osnovna škola može sticati prihod i:
 - a) donacijom pravnih, fizičkih lica i od domaćih i stranih vladinih i nevladinih organizacija;
 - b) iz legata, poklona i zavještanja;
 - c) prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
 - d) prodajom intelektualnih usluga;
 - e) prodajom materijalnih dobara, uz saglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona kada je osnivač osnovne škole Kanton;
 - f) iznajmljivanjem prostora i opreme.
- (2) Paralelna osnovna škola može sticati prihod, pored navedenog u stavu (1) ovog člana, i participacijom novčanih sredstava za amortizaciju muzičkih sredstava i opreme.
- (3) Vlastiti prihod škole usmjerit će se za pokrivanje materijalnih troškova škole, uz prethodnu saglasnost Osnivača.

Član 113.

(Finansijska i druga pomoć osnovnim školama)

- (1) Osnovna škola može primati finansijsku i drugu pomoć za unapređenje rada, poboljšanje uslova školovanja i sve druge potrebe škole.
- (2) Ova pomoć ne smije ni na koji način biti uslovljena.

DIO SEDMI- KAZNENE ODREDBE

Član 114.

(Novčane kazne za školu i odgovorno lice u školi)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola na račun materijalnih troškova, ako:
 - a) otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (član 15. stav 2.);
 - b) izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (član 15. stav 3.);
 - c) izvodi nastavu po Nastavnom planu i okvirnom programu koji nije donio nadležni organ i/ili za isti nemaju pribavljenu saglasnost nadležnog organa (član 24. stav 3. i 4.);
 - d) bez odluke organa uprave nadležnog za obrazovanje prekine nastavu (član 33. stav 1.);
 - e) se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrio nadležni organ (član 40. stav 1.);
 - f) ne upiše djecu sa svog školskog područja u predviđenom roku (član 42. stav 1.);
 - g) izvještaj o upisu ne dostavi nadležnim organima u propisanom roku (član 45.);
 - h) ne uputi učenika na komisiju, najkasnije do kraja školske godine, u tekućoj godini, kada kod njega nastupe promjene koje zahtijevaju prijelaz iz škole za djecu sa teškoćama u razvoju u redovnu ili iz redovne u osnovnu školu za djecu sa teškoćama u razvoju (član 46. stav 1.);
 - i) ne upiše učenika koji je doselio na područje škole, uz odobrenje prelaska koje popunjava škola iz koje je došao (član 48. stav 1.);
 - j) obavi ispite suprotno propisima (član 49. i 53.).
- (2) Za prekršaje iz prethodnog stava ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1.000 KM.

Član 115.

(Novčane kazne za školu i odgovorno lice u školi)

- (1) Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:
 - a) učenici imaju više sati nego što je predviđeno Nastavnim planom i okvirnim programom u toku jedne nastavne sedmice, odnosno u toku jednog dana (član 31. stav 5.);
 - b) ne produži nastavu kada nije realizovan godišnji fond nastavnih sati i realizovani programski sadržaji (član 34. stav 2.);
 - c) ne donese Godišnji program rada za tekuću školsku godinu u predviđenom roku (član 35. stav 3.);
 - d) ne vrši redovno ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim Zakonom (član 50. stav 1.);
 - e) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 63. stav 1.);
 - f) ne organizuje ljekarski pregled radnika prije početka školske godine (član 74. stav 1.);

- g) učini javno dostupnim lične podatke, a naročito podatke o zdravstvenom stanju radnika (član 74. stav 2);
 - h) neosnovano uputi radnika na provjeru radne sposobnosti (član 75. stav 1.);
 - i) ne izvrši vrednovanje rada nastavnika i stručnih saradnika u predviđenom roku (član 86. stav 1.).
- (2) Za prekršaje iz prethodnog stava kaznit će se odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 500 do 1. 000 KM.
 - (3) Za prekršaj iz stava (1) tačka d) ovog člana, kaznit će se i nastavnik, novčanom kaznom od 100 do 300 KM.

Član 116.
(Novčane kazne za roditelje)

- (1) Novčanom kaznom od 100 do 500 KM kaznit će se za prekršaj roditelj, ako ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (član 42. stav 5.).
- (2) Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se ponavljaju, a škola je obavezna obavijestiti nadležnu ustanovu odnosno instituciju za socijalnu i dječiju zaštitu, radi poduzimanja aktivnosti iz njihove nadležnosti.
- (3) Novčanom kaznom od 100 do 500 KM kaznit će se roditelj učenika koji ne postupi u skladu sa članom 60. stav 4.
- (4) Novčanom kaznom od 100 do 500 KM kaznit će se roditelj, ukoliko, na inicijativu škole, ne odvede dijete na opservaciju stručnjaku (član 64. stav 9).

DIO OSMI- PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117.
(Usklađivanje propisa i akata sa odredbama ovog Zakona)

- (1) Osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i akta u skladu s odredbama ovog Zakona, u roku od tri mjeseca od njegovog stupanja na snagu.
- (2) Ministarstvo će donijeti sljedeće propise najkasnije šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona, i to:
 - a) Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (član 5. stav 9.);
 - b) Pedagoški standardi za osnovnu školu (član 12. stav 1.);
 - c) Normativi školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovnu školu (član 12. stav 1.);
 - d) Pravilnik o postupku utvrđivanja uslova, sadržaju i načinu vođenja Registra osnovnih škola (član 17. stav 2.);
 - e) Pravilnik o organizaciji rada škole u bolnici (član 19. stav 5.);
 - f) Nastavni plan i okvirni program (član 24. stav 1.);
 - g) Pravilnik o organizaciji rada školske kuhinje (član 29. stav 4.);
 - h) Pravilnik o organizaciji izvođenja izvanškolskih aktivnosti (član 37. stav 2.);
 - i) Pravilnik o osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola i uslovima obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici (član 38. stav 3. i član 39. stav 3.);
 - j) Pravilnikom o kućnom redu s etičkim kodeksom (član 41. stav 4.);
 - k) Pravilnik o postupku upisa djece u osnovnu školu (član 43. stav 4.);
 - l) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (član 47. stav 3., član 57. stav 3. i član 63. stav 6);

- m) Pravilnik o nostrifikaciji i ekvivalentnom prevođenju (član 48. stav 7.);
 - n) Pravilnik o organizaciji, načinu polaganja i poništavanja ispita u osnovnoj školi (član 49. stav 4. i član 53. stav 10.);
 - o) Pravilnik o praćenju napredovanja, vrednovanju i ocjenjivanju učenika u osnovnoj školi (član 50. stav 7.);
 - p) Pravilnik o izboru učenika generacije (član 52. stav 9.);
 - r) Pravilnik o izricanju odgojno-disciplinskih mjera i ocjenjivanju vladanja učenika u osnovnoj školi (član 60. stav 7.);
 - s) Okvirni program zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška radnika u osnovnim školama na području Zeničko-dobojskog kantona (član 72. stav 8.);
 - t) Kriteriji o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika u osnovnim školama na području Zeničko-dobojskog kantona (član 72. stav 10.);
 - u) Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti (član 77. stav 3);
 - v) Pravilnik o polaganju stručnog ispita i kontinuiranom stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi (član 84. stav 2.);
 - z) Pravilnik o praćenju, vrednovanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi (član 86. stav 3.);
 - aa) Pravilnik o pedagoško-stručnom nadzoru u osnovnoj školi (član 90. stav 6.);
 - ab) Pravilnik o formiranju i radu školskog odbora osnovne škole (član 95. stav 7.);
 - ac) Pravilnik o izboru i imenovanju direktora osnovne škole (član 97. stav 3.);
 - ad) Pravilnik o praćenju rada, vrednovanju, napredovanju, i vođenju dokumentacije direktora i pomoćnika direktora u osnovnoj školi (član 100. stav 8.).
- (3) Do donošenja propisa iz stava (2) ovog člana, primjenjivat će se dosadašnji propisi.

Član 118.

(Zatečeno stanje)

- (1) Nastavnici sa završenom učiteljskom školom i stažom od 35 i više godina, a koji su na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatečeni u nastavi u osnovnoj školi, mogu i dalje obavljati poslove na kojima se nalaze u smislu nesmetanog izvođenja nastavnog procesa.
- (2) Nastavnici muzičke kulture, likovne kulture i tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta, imaju više od 25 godina staža i imaju položen stručni ispit, mogu izvoditi nastavu svog predmeta.
- (3) Nastavnici iz stava 1. i 2. ovog člana koji imaju manje radnog staža od 35 odnosno 25 godina radnog staža, mogu nastaviti rad u toj školi u periodu ne dužem od šest godina, od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (4) Tekući mandati direktora škola smatraju se ograničenim u skladu sa članom 98., stav (6), ovog Zakona.

Član 119.

(Nadzor nad provođenjem zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.

Član 120.
(Prestanak važenja prethodnog zakona)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14).

Član 121.
(Stupanje zakona na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana, od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: _____ / 2017. godine
Zenica, _____., 2017. godine

P R E D S J E D A V A J U Ć I
Jasmin Duvnjak

OBRAZLOŽENJE

Pravni osnov:

Pravni osnov za donošenje Zakona o osnovnoj školi sadržan je u članu 18. stav 1, i člana 37. tačka f), Ustava Zeničko-dobojskog kantona.

Razlozi za donošenje Zakona:

S obzirom na započete reformske procese u oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja, kao i činjenicu da je od donošenja Zakona o osnovnoj školi Zeničko-dobojskog kantona (tokom 2004. godine), bilo više izmjena i dopuna te da je neophodno izvršiti i dodatna usklađivanja sadržaja istog posebno u odnosu na segment inkluzivnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, stajališta smo da je neophodno pristupiti donošenju novog teksta Zakona o osnovnoj školi. U redovnom postupku donošenja Zakona o osnovnoj školi Vlada Zeničko-dobojskog kantona će na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, utvrditi Nacrt i Prijedlog Zakona nakon čega će biti upućen u skupštinsku proceduru. Ovim se očekuje poboljšanje ukupnog stanja u segmentu osnovnog odgoja i obrazovanja, kao i obrazovanja odraslih, odnosno usklađivanje zakonskih rješenja sa realiziranim reformskim principima i aktuelnom obrazovnom praksom, te nastavak započetih, sveobuhvatnih reformi na svim nivoima obrazovno-odgojne djelatnosti pri čemu će se uzeti u obzir i aktivnosti iz resorne nadležnosti ovog organa kantonalne uprave, a koje proizilaze iz usvojene reformske Agende za BiH za period 2015-2018. godina, uz nastavak redovnog servisiranja obaveza prema javnim ustanovama odgoja i obrazovanja. Pored toga slijede se evropski trendovi u oblasti obrazovanja i podrške obrazovanju za cijeli život, a radi zadovoljavanja potreba pojedinaca i cijelog društva.

Obrazloženje pravnih rješenja:

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Članom 1. do 5. definisan je predmet i svrha osnovnog odgoja i obrazovanja, značenje pojedinih izraza, kao i opšti ciljevi u oblasti obrazovanja, s naglaskom na omogućavanje pristupa znanju kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi; definiše osnovno obrazovanje koje je obavezno i besplatno za svu djecu; definicije izraza korištenih u ovom zakonu; osiguravanje optimalnog razvoja za svaku osobu bez poteškoća u psihičkom ili fizičkom razvoju, sa posebnim obrazovnim potrebama, obrazovanje odraslih uključujući i djecu i mlade sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u psihičkom ili fizičkom razvoju, u skladu sa njihovim uzrastom, mogućnostima, te mentalnim i fizičkim sposobnostima; trajanje osnovne škole i vrijeme polaska u školu; jednaka prava na obrazovanje i briga za dobrobit fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti djece u školama;

Član 6. definiše poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda i pripreme svake osobe za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona; razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku, kulturi i tradiciji, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući ih i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, toleranciju i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u BiH i svijetu; osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, porodični

status, vjeroispovijest, psihofizičke i druge lične osobine; postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane; postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnom, odnosno evropskom nivou koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u evropskom obrazovnom sistemu; podsticanje cjeloživotnog učenja;

Članom 7. se definiše nastava maternjeg jezika za pripadnike nacionalnih manjina. Kako je Bosna i Hercegovina potpisnica Okvirne konvencije o zaštiti prava nacionalnih manjina, ovim članom se osiguravaju prava učenika pripadnika nacionalnih manjina u okviru općeg prava na obrazovanje, naročito u pogledu obrazovanja na jeziku manjine, izučavanje maternjeg jezika i vlastite historije i kulture i njegovanje nacionalnog i kulturnog identiteta i dr. što je u skladu sa navedenom Okvirnom konvencijom.

Član 8. definiše sticanje odgoja i osnovnog obrazovanja za državljane Bosne i Hercegovine, kao i pravo na obrazovanje stranih državljana i drugih lica na način da strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Kantona, po odredbama ovog Zakona, u skladu sa Konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama;

Članom 9. definišu se vjerske slobode, tolerancija i kultura dijaloga gdje je predviđeno da vjerska uvjerenja predstavljaju jedno od osnovnih ljudskih prava koje se mora poštovati; pohađanje časova vjeronauke i alternativnog predmeta; nepoštivanje vjerskih uvjerenja drugih i netolerantnost prema drugim religijama može da ima teške posljedice za pojedinca i zajednicu. Zbog toga škole trebaju imati posebnu ulogu kod promovisanja ovog principa s ciljem unapređenja kulture poštivanja ljudskih prava. U okviru svojih svakodnevnih aktivnosti uvodi se obaveza škola da njeguju i unapređuju vjersku slobodu, toleranciju i dijalog, te da kod djece i mladih potiču osjećaj ponosa na vlastita uvjerenja i poštivanje uvjerenja drugih. Zabranjuje se primoravanje učenika da slušaju vjeronauku koja nije u skladu sa njihovim vjerskim uvjerenjima i uvjerenjima njihovih roditelja, kao i poduzimanje bilo kakvih mjera od strane škole kojim bi se ograničavala sloboda izražavanja svojih ili upoznavanje drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja i mogućnost da učenik odabere alternativni predmet;

Član 10. definiše se zabrana djelovanja političkih stranaka i njihovih podmladaka u školama; zabranjuje se svaki oblik političkog angažovanja u tijelima i organima političkih stranaka u vrijeme trajanja povjerenog mandata, imenovanim direktorima i pomoćnicima direktora;

DIO DRUGI – OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA OSNOVNE ŠKOLE

Članom 11. definiše se osnivanje škole, kao javne ustanove, i da je osnivaju nadležni organi vlasti i druge institucije pod određenim uslovima u pogledu broja odjeljenja, nastavnog kadra, školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava, ko obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje, te kad škola može početi sa radom. Ovim odredbama se afirmiše i pravo pojedinca, grupe i pravnih lica da osnuju privatnu školu, poštujući standarde uspostavljene od strane Ministarstva o osnivanju osnovnih škola i način uređivanja prava i obaveza osnivača osnovne škole. Utvrđeno je da se aktom o osnivanju osnovne škole utvrđuje naziv, djelokrug rada u skladu sa nastavnim planovima i okvirnim programima koje donosi Ministarstvo i druga pitanja od značaja za rad osnovne škole. Ovim članom je posebno naglašena zabrana osnivanja škole u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda. Kada je riječ o predloženom zakonskom rješenju o osnivanju osnovne škole kao javne obrazovne ustanove u državnoj svojini od strane Skupštine Kantona, odnosno grada/općine, želimo naglasiti činjenicu da se navedeno zakonsko rješenje temelji navažećim zakonskim rješenjima-propisima, uključujući i određene ustavne kategorije posebno u dijelu ustavnih i funkcionalnih nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona u segmentu obrazovanja. Dakle, u pogledu **Zakona o principima**

lokalne samouprave u F BiH, („Službene novine F BiH“, broj: 40/06), u članu 8., stavu 3., navedenog zakona, u kojem su navedene nadležnosti lokalne zajednice (uključujući predškolsko i osnovno obrazovanje), decidno je propisano: „***Osim ukoliko zakon ne odredi da neku nadležnost treba smatrati povjerenom, nadležnost, ustanovljena ili predviđena zakonom, smatra se vlastitom nadležnosti jedinice lokalne samouprave.***“ Kako su odlukama Skupštine Zeničko-dobojskog Kantona, (dakle u skladu sa uspostavljenim ustavnim i funkcionalnim nadležnostima), broj: 01-319/97., od 30.07.1997. godine, (odnosno kasnijom Odlukom broj: 01-38-15698/04., od 29.07.2004. godine), preuzeta osnivačka prava nad osnovnim i srednjim školama, a sve u skladu sa reformskim odredbama važećih obrazovnih zakona o osnovnoj/srednjoj školi Zeničko-dobojskog kantona, podsjećamo da su ova bitna pitanja osnivačkih prava nad osnovnim i srednjim obrazovanjem, (na području ovog kantona), odnosno postojećim osnovnim i srednjim školama, u cjelosti već riješena u skladu sa važećim obrazovnim zakonodavstvom, nakon čega su bile stvorene sve pretpostavke za koordinirane reformske procese u skladu sa odredbama Okvirnog zakona, što je u proteklom periodu i uspješno realizovano.

Članom 12. definisan je rad škola u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima, kao i finansiranje rada osnovne škole.

Članom 13. i 14. definisani su uslovi za osnivanje osnovne škole i način formiranja komisije za osnivanje osnovne škole.

Članom 15. do 18. uređuje se upis u Registar osnovnih škola, početak rada osnovnih škola, procedura brisanja iz Registra, kao i statusne promjene u osnovnoj školi.

Članom 19. je definisano da upisno-gravitaciono područje na prijedlog Općinskog/Gradskog vijeća, utvrđuje Vlada Kantona, te da je redovna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike sa tog upisno-gravitacionog područja, osim u slučajevima kada je dozvoljen upis u drugu školu i kada je to u najboljem interesu učenika.

Članom 20. definisana je javnost rada škole, pečat, oblik, veličina i sadržaj pečata.

Članom 21. definisano je udruživanje poslova, odnosno da osnovne škole mogu sarađivati i međusobno udruživati zajedničke poslove, s tim da svaka škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Članom 22. uređen je postupak i procedura prekida, odnosno prestanka, rada osnovne škole, brisanje iz Registra i ostvarivanje prava djeteta na obrazovanje u slučaju kada je rad škole prekinut, odnosno, kada škola prestaje sa radom i uređen je nadzor nad provođenjem zakona.

Članom 23. utvrđena je primjena općih propisa o ustanovama.

DIO TREĆI – ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Članom 24. i 25. definisani su odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi i nastavni planovi i programi. Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa koji donosi Ministarstvo u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini. Naime, članom 48. Okvirnog zakona utvrđeno je da je Agencija za nastavne planove i programe nezavisno stručno tijelo zaduženo za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim nivoima obrazovanja.

Članom 26. uređuje se početak i trajanje paralelnog osnovnog obrazovanja.

Član 27. definiše da se u redovnoj osnovnoj školi može ostvariti Nastavni plan i okvirni program za učenike sa teškoćama u razvoju, Nastavni plan i okvirni program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje

Članom 28. definisano je ko donosi nastavni plan i okvirni program i da će nastavni planovi i okvirni programi: obezbijediti kvalitetno obrazovanje za svu djecu i dostizanje

zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti; osigurati dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim osnovnim školama; odgovarati obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva; jednak pristup obrazovanju.

U školama se, takođe, kao sastavni dio nastavnog plana i programa mogu realizirati specifični sadržaji čiji obim ne može biti veći od 20% u odnosu na zajedničko jezgro. Na ovaj način je zagarantovan nesmetan prelazak učenika iz jedne u drugu školu i nastavak daljeg obrazovanja na području cijele Bosne i Hercegovine, odnosno prelazak iz jednog u drugi obrazovni program.

Definisano je i da obim specifičnih sadržaja značajnih za lokalnu zajednicu, koji čine sastavni dio nastavnih planova i okvirnih programa, ne može biti veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i okvirni program.

Članom 29. definisana su kombinovana odjeljenja, produženi i cjelodnevni boravak učenika. Naime osnovna škola može organizovati rad kombinovanih odjeljenja za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda, kao i produženi ili cjelodnevni boravak učenika po programu koji donosi Ministarstvo na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 30. definiše trajanje školske godine, organizaciju nastave u redovnoj, specijalnoj i paralelnoj osnovnoj školi po polugodištima, broj radnih i nastavnih sedmica, kao i raziku između radnih i nastavnih sedmica.

Član 31. definiše trajanje nastave u toku školske godine, te početak i organizaciju nastave, trajanje časa, opterećenje učenika i da se može organizovati, unutar utvrđenog dnevnog vremenskog okvira, fleksibilno trajanje nastavnog sata u prvom razredu redovne osnovne škole.

Član 32. definiše odmor učenika u toku školske godine. Naime ovim članom definisan je početak i trajanje zimskog, proljetnog i ljetnog odmora učenika, te produžetak zimskog odmora učenika, a najduže jednu radnu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i okvirnim programom i realizovani programski sadržaji.

Članom 33. definisan je prekid rada u toku školske godine, odnosno da u slučaju prekida nastavnog procesa zbog obustave rada, odnosno štrajka, godišnji fond nastavnih sati, predviđen nastavnim planom i okvirnim programom, mora biti nadoknađen prije završetka školske godine.

Članom 34. i 35. Zakona definisano je ostvarenje godišnjeg fonda nastavnih sati i godišnji program rada škole koji sadrži oblike i raspored odgojno obrazovnog rada, obim i sadržaj rada, obaveze nastavnika i stručnih saradnika, usmjeravanje učenika, slobodne aktivnosti učenika, kao i druge aktivnosti. Također, ovim članom definisana je metodologija za donošenje, rok za donošenje, procedura donošenja, te davanje saglasnosti na Godišnji program rada škole.

Članom 36. definisane su slobodne aktivnosti učenika koje se realizuju radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, stjecanja pozitivnih navika i vještina, a preko društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika. Također, je ovim članom definisano i formiranje Vijeća učenika i Vijeća roditelja s ciljem ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole, lokalnom zajednicom i nevladinim organizacijama.

Članom 37. utvrđeni su izleti, posjete, ekskurzija, škola u prirodi i logorovanje, te da se isti organizuju u skladu sa posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članom 38. definiše se eksperimentalna škola, a sve radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada. Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu, te da se osnivanje i rad eksperimentalnih osnovnih škola i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim bliže uređuje posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članom 39. definiše se i uređuje pedagoško-metodička praksa u osnovnoj školi, škole i uslovi za obavljanje pedagoško-metodičke prakse, u skladu sa posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članom 40. definišu se školski udžbenici, ko ih odobrava, te obaveza Ministarstva da osnovnim školama dostavi odluku i spisak odobrenih udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava do početka školske godine.

Članom 41. definisana su Pravila škole kao osnovnim opštim aktom škole i sadržaj istih i ko donosi Pravilnik o kućnom redu sa etičkim kodeksom.

POGLAVLJE I. UČENICI

Članovi 42. do 46. definišu upis učenika u osnovnu školu (redovnu, školu za djecu sa teškoćama u razvoju i paralelnu), dakle jednak pristup djece osnovnom obrazovanju, ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu, te sastav školske komisije, obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, organizovanje ljekarskih pregleda kako u redovnoj tako i specijalnoj osnovnoj školi, izvještaj o upisu školskih obveznika, te definišu obavezu škole da uputi učenika Komisiji za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece sa poteškoćama u psihičkom ili fizičkom razvoju, kada u toku školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prelaz iz škole za djecu sa teškoćama u razvoju u redovnu ili iz redovne u škole za djecu sa teškoćama u razvoju osnovnu školu.

Članom 47. definisano je izdavanje učeničke knjižica kao javne isprave kojom se u toku osnovnog odgoja i obrazovanja dokazuje status učenika osnovne škole.

Članom 48. definisan je upis u drugu školu zbog promjene mjesta stanovanja kada dijete više ne može pohađati školu u kojoj je registrovano.

Članom 49. definisan je način polaganja razrednog ispita, te kako se uređuje organizacija, način polaganja i poništavanja ispita.

Članom 50. do 52. definisano je ocjenjivanje u osnovnoj školi, opći uspjeh učenika, zaključivanje ocjena i način utvrđivanja općeg uspjeha učenika.

Članom 53. definisan je popravni ispit, odnosno organizacija i način polaganja popravnih ispita, prevođenje u viši razred i ponavljanje razreda.

Članom 54. definisano je pravo prigovora roditelja odnosno staratelja na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh.

Članom 55. definisano je završavanje dva razreda u toku jedne školske godine u istom obrazovnom ciklusu za učenika koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh.

Članom 56. definisano je ocjenjivanje vladanja učenika.

Članom 57. do 59. definisana su svjedočanstva i uvjerenja, diplome za postignute rezultate, te pohvale i nagrade kao stimulativne mjere i podsticaj učenika da ostvaruju što bolje rezultate.

Članom 60. definisane su odgojno-disciplinske mjere za učenike koji se neprimjereno odnose prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, slobodnim aktivnostima, školskoj imovini, kao i neopravdanom izostajanju sa nastave.

Članom 61. definisano je osnivanje i funkcija Vijeća učenika.

Članom 62. definisana su prava, dužnosti i odgovornosti učenika.

Članom 63. definisana je obaveza osnovne škole da vodi evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, odjeljenske knjige, registre i sl., te status svjedočanstva i diplome o završenom obrazovanju na cijelom području Kantona i odgovornost za vjerodostojnost podataka sadržanih u izdatoj javnoj ispravi.

POGLAVLJE II. PRAVA I OBAVEZE RODITELJA/STARATELJA

Član 64. do 66.

Navedeni članovi naglašavaju ulogu i prava roditelja u odnosu na obrazovanje djece. Prema odredbama Konvencije o pravima djeteta i odredbama, Opće deklaracije o ljudskim pravima «zemlje potpisnice preuzimaju obavezu da poštuju slobodu roditelja i zakonitih staratelja, kada se ove odredbe odnose na takve slučajeve, da za svoju djecu izaberu škole, koje ne moraju biti škole čiji su osnivači javni organi vlasti, koje poštuju minimalne obrazovne standarde definisane ili odobrene od strane države».

Međutim, ovdje se ne radi o apsolutnim pravima roditelja. Obim ostvarivanja ovih prava uslovljen je, prvenstveno, zahtjevima u pogledu garancija da će dijete, u skladu sa izborom roditelja, dobiti i neophodno i odgovarajuće obrazovanje. Takođe je data mogućnost uticaja roditelja kroz Vijeće roditelja i druge asocijacije, na uspostavu efikasnog i funkcionalnog obrazovnog sistema.

POGLAVLJE III. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I OSTALI RADNICI U ŠKOLI

Članovi 67. do 87.

Ovo poglavlje propisuje poslove i zadatke nastavnika i stručnih saradnika, profil i stručnu spremu nastavnika i stručnih saradnika, ljekarski pregled, način zasnivanja radnog odnosa u školi i stepen stručne spremlje za obavljanje poslova nastavnika i stručnih saradnika u skladu sa nastavnim planom i programom za svaki nastavni predmet.

Imajući u vidu da je djelatnost obrazovanja od posebnog društvenog značaja, ovim odredbama je predviđeno da se radni odnos u školi zasniva putem javnog konkursa, s tim da je definisano i primanje radnika u radni odnos bez raspisivanja konkursa.

Kvalitetno obrazovanje može pružiti samo kvalitetno nastavno osoblje, obučeno i osposobljeno u skladu sa zahtjevima nauke, struke, a prema potrebama prakse u domenu nastave i obrazovanja u cjelini. Stoga, nastavnici, stručni saradnici i menadžment škola, (školski odbor i direktor), imaju zakonsko pravo i obavezu da se obrazuju i stručno usavršavaju.

U ovom poglavlju se propisuje i zbrinjavanje mogućeg tehnološkog viška radnika škole, ljekarski i sistematski pregled radnika, kao i mogućnost upućivanja radnika na ocjenu radne sposobnosti u slučaju narušenog psihičkog i fizičkog zdravlja u mjeri da to umanjuje njegovu radnu sposobnost.

Ovo poglavlje uređuje osposobljavanje nastavnika, stručnih saradnika i saradnika za samostalan rad, zapošljavanje i osposobljavanje pripravnika, polaganje stručnog ispita, zasnivanje radnog odnosa, podobnost za rad sa djecom prava i obaveze nastavnika, opterećenje nastavnika i stručnih saradnika, rad duži od punog radnog vremena, verifikovanje nastave nastavnika i stručnog saradnika, praćenje i vrednovanje rada nastavnika i stručnih saradnika, prestanak rada nastavnika, korištenje godišnjeg odmora i propisuje obavezu škole da ocjenjuje rad nastavnika, te da omogući sticanje viših stručnih zvanja nastavnicima i stručnim saradnicima.

DIO IV – NADZOR NAD RADOM OSNOVNE ŠKOLE

Član 88. definiše ko vrši nadzor nad zakonitošću rada osnovne škole, inspekcijski nadzor i pedagoško-stručni nadzor.

Član 89. definiše inspekcijski nadzor u osnovnim školama.

Član 90. definiše pedagoško-stručni nadzor u osnovnim školama.

Članom 91. uređene su obaveze škole da omogući nesmetano vršenje inspekcijskog nadzora i pedagoško-stručnog nadzora, kao i uvid u odgovarajuću dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi u skladu s predmetom nadzora.

DIO V – ORGAN UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA I STRUČNI ORGANI U ŠKOLI

Član 92. definiše ko su organi upravljanja i rukovođenja u školi.

Član 93. do 96. odnose se na sastav i imenovanje članova školskog odbora, njegove nadležnosti, rad školskog odbora i razrješenje članova školskog odbora.

Ključni faktor u efikasnom upravljanju školom i njenoj odgovornosti prema društvenoj zajednici jeste školski odbor. Ovim odredbama se utvrđuje njegova funkcija i odgovornost kao organa upravljanja, sastav koji uvažava demokratske zahtjeve u pogledu ravnopravne zastupljenosti predstavnika svih struktura, imajući u vidu nacionalnu strukturu radnika škole, učenika i njihovih roditelja.

Član 97. do 104. odnose se na direktora škole, a posebno na uslove za imenovanje direktora škole, mandat, procedura izbora i imenovanje direktora i pomoćnika direktora škole, prava i obaveze direktora škole nadležnost direktora, prava direktora škole iz radnog odnosa, ocjena rada i razrješenje direktora, te dio koji se odnosi na vršioca dužnosti direktora. Također utvrđuju se prava i obaveze direktora osnovne škole iz radnog odnosa definisane odgovarajućim odredbama zakona i važećih kolektivnih ugovora, uz specifične definisane potrebe ovim, (lex specialis), propisom koji previđa mirovanje radnog odnosa nastavnika u školama, jer se za direktora škole biraju osobe iz reda nastavnika.

Uspješno rukovođenje školom zahtijeva, ne samo dobro poznavanje obrazovnog procesa, već i dobro edukovanog menadžera. Direktor škole treba biti edukovan za vršenje osnovnih funkcija menadžera kako bi se njegovo uspješno rukovođenje školom odrazilo na rad svih školskih organa i tijela i u svim segmentima obrazovnog procesa škole.

Član 105. do 108. sadrži odredbe o stručnim organima škole. Utvrđuje ko rukovodi ovim organima i koji su poslovi koje obavlja Nastavničko vijeće, Odjeljenjsko vijeće i Stručni aktivni škole.

Član 109.

Definiše se formiranje Aktiva direktora s ciljem uspostavljanja uzajamne saradnje, razmjene iskustava u pogledu dogovora o nastavnim metodama, primjerima dobre prakse i ostalim aktivnostima vezanim za unapređenje nastavnog procesa.

DIO VI. POTREBE I INTERESI KANTONA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I ODGOJU

Član 110. do 113.

U ovim članovima su istaknute potrebe i interesi Kantona u osnovnom obrazovanju, posebno u jačanju prava djeteta i realizaciji demokratskih procesa u sveukupnoj reformi obrazovanja, te stalnom unapređenju sistema osnovnog obrazovanja u skladu sa dostignućima savremene nauke

i tehnologije. Također, definisano je finansiranje rada osnovnih škole, sticanje prihoda u osnovnoj školi, te zaštita imovinskih interesa.

DIO VII. KAZNENE ODREDBE

Član 114. do 116.

Primjena zakona zahtijeva uključivanje kaznenih odredbi, novčane kazne za školu, odgovorno lice u školi, roditelja/staratelja u cilju stvaranja boljih uslova za primjenu zakona i mogućnost da se svako nepoštivanje ovog zakona sankcioniše. Učesnici u implementaciji ovog Zakona moraju biti svjesni da su odgovorni za njegovu dosljednu primjenu što će značajno doprinijeti za uspostavu i ujednačavanje standarda u obrazovanju koji vode ka integraciji obrazovnog sistema kako unutar države tako i evropskom obrazovnom sistemu.

DIO VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117. do 118.

U prijelaznim i završnim odredbama je naglašena obaveza osnovnog obrazovanja, kao i obaveza osnovnih škola da u utvrđenim rokovima usklade svoju organizaciju, djelatnost i opća akta sa odredbama ovog zakona.

Utvrđena je obaveza da se u utvrđenim rokovima donesu podzakonski akti za implementaciju ovog zakona.

Utvrđeno je pod kojim uslovima mogu obavljati poslove nastavnici sa završenom učiteljskom školom, nastavnici muzičke kulture, likovne kulture i tjelesnog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-andragošku grupu predmeta i utvrđen je zakonski rok u kojem ovi nastavnici mogu nastaviti rad u školi.

Završne odredbe zakona preciziraju prestanak važenja ranijeg Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i stupanje na snagu ovog Zakona.

Član 119.

Utvrđeno je ko će vršiti nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa doneenih za njegovo provođenje.

Član 120.

Utvrđen je porestanak važenja prethodnog zakona o osnovnoj školi.

Član 121.

Ovim članom je utvrđeno stupanje Zakona na snagu.

POTREBNA FINANSIJSKA SREDSTVA:

Za realizaciju ovog Zakona nije potrebnu Budžetu Kantona obezbjediti dodatna finansijska sredstva, u skladu sa priloženom Izjavom o fiskalnoj odgovornosti. Ujedno napominjemo da će sva eventualna dodatna izdvajanja iz Budžeta Kantona, biti tretirana posebnim aktima, odnosno novim Pedagoškim standardima i normativima za osnovne škole, kao pravnog okvira za finansiranje obrazovanja, a koji posebno razmatra Vlada Kantona.

OČEKIVANI EFEKTI:

Očekivani efekti donošenja ovog Zakona su adekvatno uređena oblast osnovnog odgoja i obrazovanja, otklanjanje nedostataka koji su uočeni u dosadašnjem periodu primjene Zakona, te usklađenost sa ostalim zakonskim propisima.

PRIJEDLOG:

Na osnovu izloženog predlažemo Vladi Zeničko-dobojskog kantona da utvrdi **PRIJEDLOG** Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju i predloži Skupštini Zeničko-dobojskog kantona da u skladu sa Poslovníkom o radu stavi **PRIJEDLOG** Zakona na dnevni red prve naredne sjednice, u redovnoj proceduri.

**MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE,
NAUKU, KULTURU I SPORT ZDK**